

T.C
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AİLE OKULU
MAARİF MODELİ EBEVEYN OKULU
KURS PROGRAMI

Ankara, 2025

İçindekiler

PROGRAMIN ADI.....	1
PROGRAMIN DAYANAĞI.....	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ	1
PROGRAMIN AMAÇLARI.....	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR.....	4
PROGRAMIN KREDİSİ.....	5
PROGRAMIN SÜRESİ VE İÇERİĞİ	5
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR.....	7
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	8
BELGELENDİRME.....	8

PROGRAMIN ADI

Maarif Modeli Ebeveyn Okulu Kurs Programı

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası 3),
2. Cumhurbaşkanlığı Makamı’nın 29 Ocak 2022 tarihli ve 2022/1 Sayılı Genelgesi,
3. 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
4. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
5. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarihli ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
6. 23.05.2024 tarihli ve 20 sayılı 1TTKB “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Kurul Kararı”

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. 18 yaşını tamamlamış olmak,
2. Öğrenci velisi olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

1. Maarif Modeli Ebeveyn Okulu Kurs Programı’nı, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün 17.05.2024 tarihli ve E-43501582-774.01.01-102532465 sayılı Makam Onayı’na istinaden düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetinde eğitim görevlisi olarak görevlendirilen öğretmenler ile Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından verilen aşağıdaki kurslardan birini başarıyla tamamlayarak sertifika sahibi olanlar uygular.

2. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Öğretim Programı Eğitici Eğitimi Kursu,
3. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (5-8) Öğretim Programı Eğitici Eğitimi Kursu,
4. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlköğretim Matematik (5-8) Öğretim Programı Eğitici Eğitimi Kursu,
5. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlköğretim Sosyal Bilgiler (5-7) ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programları Eğitici Eğitimi Kursu,
6. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlköğretim Türkçe (5-8) Öğretim Programı Eğitici Eğitimi Kursu,
7. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli İlköğretim Fen Bilimleri (5-8) Öğretim Programı Eğitici Eğitimi Kursu,
8. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sınıf Öğretmenliği Branşı Eğitici Eğitimi Kursu.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Kurs Programını tamamlayan bireyler;

1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli felsefeleri hakkında bilgi sahibi olur.
2. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin hedeflediği öğrenci profilini açıklar.
3. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin temel ilkelerini açıklar.
4. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programlarının beceriler çerçevesine yönelik yapısını açıklar.
5. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde velilerin rolü hakkında bilgi sahibi olur.
6. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan ise nihai hedef olan “Yaşanabilir Çevrede, Aile ve Toplum ile Huzurlu İnsan”a ulaşmayı amaçladığını benimser,
7. Türk aile yapısının, Türk sosyal ve kültürel hayatının temeli olduğunun farkına vararak aile yapısını güçlü tutmak için istekli ve gayretli olur.
8. Ailenin çocuğun gelişiminde temelleri atan ilk ve en önemli unsur olduğunu fark eder.

9. Geniş ailedeki kültürel dinamiklerin canlı tutulmasının, toplumun sürekliliğinde önemli bir yere sahip olduğunu fark ederek bunu temin için çocuklarına akrabalığı, hısımlığı, komşuluğu ve mahalle kültürünü öğretmek sevdidir.

10. Çocuğun gelişim sürecinin; doğuştan getirdiği özelliklerini korumak ve geliştirmek, yeteneklerini ve potansiyelini gerçekleştirmesine olanak sağlamak ve toplum ile insan arasında akılcı ve ahlaki bir uyum oluşturmak gibi bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini fark eder.

11. Çocukların gelişim süreçlerini bilip öğrenci velisi olarak kişisel niteliklerini geliştirme sorumluluğu duyar.

12. Çocuk gelişiminde oyun ve farklı etkinliklerin vazgeçilmez bir unsur olduğunun farkındalığıyla, oyun oynayan ya da farklı etkinliklere katılan çocuğunu; doğru oyun, oyuncak ya da etkinlik seçimi, çocuğun akranlarıyla doğru iletişim becerisi kazanması gibi hususlarda yönlendirir.

13. Çocukların doğru arkadaşlıklar kurması, dostluklar geliştirmesi, sırdaş edinmesinde anne babaların etkin rol oynadığının farkındalığıyla çocuklarına akran ilişkilerini iyileştirme yönünde önerilerde bulunur.

14. Başarısı takdir edilen, demokratik ev ortamı sunulan ve yaşına uygun sorumluluk verilen çocukların bütüncül başarısının (akademik başarıları ile sosyal ve duygusal becerileri) yüksek olduğunu bilir.

15. Veli olarak çocuğun başarı ve gelişiminde öğretmenler ve okul yöneticileriyle iş birliği içinde olmasının önemini fark eder.

16. Ailesi ile birlikte okul dışında nitelikli zaman geçiren ve ailesinin desteğini alan öğrencilerin okula ve öğrenmeye karşı olumlu tutum ve davranış sergilediğini fark eder.

17. Çocuğunun kültürel ve sanatsal faaliyetlerde yer almasını teşvik edecek ve onu özendirecek tutumlar sergileme bilinci kazanır.

18. Dijital bağımlılık sonucunda oluşan fiziksel, zihinsel ve sosyal problemleri fark ederek çocukların ailesi ile kaliteli vakit geçirmesinin dijital bağımlılığı önlemede önemli bir etken olduğunun farkına varır.

19. Gelişim raporu ile ilgili bilgi edinir.

20. Gelişim raporunu değerlendirme sürecinde çocuğuna nasıl destek olabileceği konusunda bilinçlenir.

21. Gelişim raporunu değerlendirirken çocuğuyla olumlu iletişim kurarak onun akademik ve duygusal gelişimine destek olması gerektiğinin farkına varır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal gelişiminde ve akademik başarısında temelleri aile atmaktadır. Ailelerin bu temeli atarken bilinç seviyesinin yüksek olması, doğru tutum ve davranışları sergileyebilmesi çok önemlidir. Örneğin, ebeveynleri ile haftada en az iki ve daha fazla ana öğünü birlikte yiyen, çocuğuna okulda neler yaptığını soran ya da sadece sohbet eden ebeveyne sahip çocukların akademik başarı oranının diğer çocuklardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 2022 PISA verilerinde; bahsi geçen aktiviteleri gerçekleştiren çocuklar ile bu aktiviteleri düzenli olarak yapmadığını bildiren çocukların matematik başarısında 16 ila 28 puan arasında değişen farklılık görülmüştür.

Aileleri tarafından desteklenen öğrencilerin okula daha fazla aidiyet duygusu geliştirdiği ve kendi kendilerine öğrenme kapasitelerini geliştirdiği ve kendilerine olan güven duygusunu artırdığı araştırmalarla ortaya konulmuştur.

Kurs programının uygulanmasıyla ilgili açıklamalara aşağıda yer verilmiştir:

1. Bu program alan uzmanları, Millî Eğitim Bakanlığında görevli uzman ve alan öğretmenleri iş birliği içinde hazırlanmıştır.
2. Program, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında veya diğer kurumlarca açılan ve eğitim-öğretime elverişli ortamlarda, yüz yüze eğitim modeliyle uygulanır.
3. Kurs Programı derslerinde kullanılacak eğitim materyalleri, e-Yaygın sisteminde yer alan Modül bölümünde yer almaktadır.
4. Hazırlanan eğitim materyallerinde ders işlenişinin aşamaları, yapılacak etkinlikleri içinde barındıracak şekildedir. Bu yaklaşımla tüm ders saatlerinin süreçleri ve yapılacak etkinlikler, eğitim materyalinde yer almıştır.
5. Çocukların bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal iyi olma durumunu ve sosyal yönlerini geliştirecek; doğal ortamda, aileleriyle, arkadaşlarıyla uyum içerisinde nitelikli zaman geçirmelerini sağlayacak oyun veya etkinlikler oluşturulmuştur. Öneri niteliğinde olan bu oyun ya da etkinlikler kurs sürecinde gerçekleştirilecek ve ebeveynlerden bu oyun ve etkinlikleri çocuklarıyla da gerçekleştirmesi beklenecektir.

6. Programın uygulanmasında ağırlıklı olarak bireysel öğrenmeyi destekleyici yöntem ve teknikler uygulanır. Eğitim sürecinde; anlatım, problem çözme, gösterip yaptırma, bireysel çalışma, küçük grup çalışması, soru cevap, örnek olay ve gösteri (demonstrasyon) yöntemleri uygulanır.

7. Program süresince bireylerin öğrenmeye etkin katılımlarını desteklemek için merak uyandırma, planlama, araştırma, keşfetme, çözümleme, derinleştirme, paylaşma ve yaşantıya uygulama etkinliklerini gerçekleştirmeleri sağlanmalıdır.

8. Programın uygulanması sürecinde görev alan eğitimciler, bireylerin yeterliliklerinin değişmesi ve gelişmesine katkıda bulunacak bir rehber rolünde olmalıdırlar.

PROGRAMIN KREDİSİ

Kurs programında kredilendirilme yapılmamaktadır.

PROGRAMIN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programı, en az dört haftada tamamlanacak şekilde uygulanacaktır. Kurs süresi toplam 34 ders saatidir.

Konular	Süre (Ders Saati)
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli	4
Türk Sosyal Hayatında Aile	4
Ailece Nitelikli Zaman Geçirme	4
Ailede Kültürel Zenginlik	4
Çocuğun Başarısında Aile	4
Hane İçi Dijital Eğitim	4
Akran ve Arkadaşlık İlişkileri	4
Sosyal Etkinliklere Katılımın ve Çevre Bilincinin Aile ve Çocuk Üzerindeki Etkisi	2
Gelişim Raporu Aile Desteği	2

Ölçme Değerlendirme	2
TOPLAM	34 Saat

1. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

- 1.1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli
- 1.2. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde Beceri, Eğilim ve Değerler
- 1.3. Maarif Modelinde Veliye Düşen Görev ve Sorumluluklar

2. TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE

- 2.1. Toplumsal Bir Kurum Olarak Aile
- 2.2. Tarihsel Süreçte Türk Aile Yapısı
- 2.3. Türk Aile Yapısındaki Değişim ve Dönüşüm
- 2.4. Türk Aile Yapısının Karşılaştığı Güncel Sorunlar
- 2.5. Mahalle Kültürü ve Komşuluk İlişkileri

3. AİLECE NİTELİKLİ ZAMAN GEÇİRME

- 3.1. Çocukla Nitelikli Zaman Geçirmek
- 3.2. Oyunun Aile İçi İletişimdeki Yeri
- 3.3. Oyunun Çocuk Gelişimine Etkisi
- 3.4. Oyun ve Etkinlikler

4. AİLEDE KÜLTÜREL ZENGİNLİK

- 4.1 Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırmada Ailenin Görev ve Sorumlulukları
- 4.2 Çocukların Kültürel ve Sanatsal Yönlerini Güçlendirmede Ailenin Görev ve Sorumlulukları
- 4.3 Kültürel ve Sanatsal Faaliyetlere Katılım

5. ÇOCUĞUN BAŞARISINDA AİLE

- 5.1 Başarı Nedir?
- 5.2 Başarılı Olmanın Yolları Nelerdir?

5.3 Rol Model Olarak Aile (Aile Tipleri)

6. HANE İÇİ DİJİTAL EĞİTİM

6.1 Bilinçli ve Güvenli Teknoloji Kullanımında Aile

6.2 Dijital Ortamların Çocuklar Üzerindeki Etkileri

6.3 Dijital Bağımlılık ve Bağımlılığı Önleme Yolları

6.4 Dijital Ortamlarda Çocuk İstismarı

7. AKRAN VE ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİ

7.1 Akran İlişkileri

7.2 Akran Gruplarının Olumlu ve Olumsuz İşlevleri

7.3 Akran İlişkilerini İyileştirme ve Geliştirme Yolları

7.4. Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Çocukların Velileri

8. SOSYAL ETKİNLİKLERE KATILIMIN VE ÇEVRE BİLİNCİNİN AİLE VE ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

8.1 Sosyal Etkinlik ve Türleri Nelerdir?

8.2 Sosyal Etkinliklere ve Toplum Hizmeti Çalışmalarına Katılımın Önemi

8.3 Çevre Bilinci

9. GELİŞİM RAPORU AİLE DESTEĞİ

9.1 Gelişim Raporu Nedir?

9.2 Gelişim Raporunu Değerlendirirken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Kursun amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığını ölçmek için bireyin süreç içerisinde yaptığı tüm öğrenim faaliyetleri ve uygulamalar kontrol edilmelidir (Ölçme ve değerlendirme toplam 2 ders saatidir). Ancak bu kontrol sürecinde not ile değerlendirme yapılmamalıdır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

1. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Maarif Modeli Ebeveyn Okulu Kursu Programı için özel hazırlanan materyaller kullanılmalıdır.
2. Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu materyallerden yararlanılmalıdır.

Araç-gereçler:

Akıllı Tahta ve yazı tahtası

Bilgisayar

İnternet

Görsel materyaller

BELGELENDİRME

Kursu başarı ile tamamlayanlara “Katılım Belgesi” verilir.

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

SÜRE

2 Ders Saati (80 dakika)

AMAÇ

Bu dersin amacı,

- Ebeveynlere, Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan ise nihai hedef olan “Yaşanabilir Çevrede, Aile ve Toplum ile Huzurlu İnsan”a ulaşmayı amaçladığını benimsetmektir.

DERS İŞLENİŞİ

- “Ailem” dizisi tanıtım filmi <https://www.youtube.com/watch?v=dOkCddkMLxI> ağ adresinden izletilir. Dizinin içeriği, bölümleri ve amaçları hakkında bilgi verilir.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programı, <https://tymm.meb.gov.tr/upload/kilavuz/veli-bilgilendirme-kilavuzu-tegm.pdf> adresinde yer alan kılavuzdan yararlanılarak kısaca tanıtılır.
- Aynı adresteki kılavuzun 66 ve 67. sayfalarında yer alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeline göre “Velilerin Rolü” başlığı altındaki içeriklere değinilir.
- Aşağıdaki etkinlikler ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde yer alan değerlerin önemi kavratılır.

ETKİNLİĞİN ADI	DEĞER BULMACA
ETKİNLİĞİN AMACI	Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde yer alan değerleri, çocuklara benimsetmek, kavratmak, millî kültürüne ve değerlerine bağlı nesiller yetiştirmek amacıyla ebeveynlerin bu değerler ile ilgili bilinç düzeylerini yükseltmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Zihinde Canlandırma
SÜRE	40 dakika

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Veli Bilgilendirme Kılavuzunun 43. sayfasında yer alan değer tablosundaki değerlerin her biri ile ilgili değer ismi verilmeden açıklamalar yapılır. Örneğin, <i>“İnsanlara ve diğer canlılara karşı vicdanlı, şefkatli, sevgi dolu, duyarlı ve sorumlu olmak hangi değer ile ilgilidir?”</i> sorusu sorulur. Bu açıklamaya uygun ipucu olabilecek örnekler verilir? Ebeveynlerden <i>“merhamet”</i> cevabını vermeleri beklenir. Tabloda yer alan değerler, sırasıyla gönüllü ebeveynlere de açıklatılır. Diğer katılımcılardan yukarıdaki gibi açıklanan değer ismini bulmaları istenir. İsimleri bulunan değerler tahtaya yazılır ve her bir değer önemi hakkında ebeveynlerin görüşleri alınır. Etkinlik sırasında açıklanan değerlerle ilgili olay, durum, anı, hikâye vb. anlatmak isteyen olursa anlatmalarına imkân tanınır. Soru cevap, açıklama, drama, resim, fotoğraf gösterme vb. yöntemler kullanılır. Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Yazı tahtası, tahta kalemi, görsel materyal
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	ERDEMLİ İNSAN
ETKİNLİĞİN AMACI	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen öğrenci profilinin yetkin ve erdemli insanı hedefleyen on profil özelliğine ayrıldığını kavratmak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru cevap
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Günümüz eğitim sistemlerinde öğrencilerin sadece akademik başarılarına odaklanmanın doğru olmadığı, ilgili bütün çevrelerce kabul gördüğünden hareketle eğitimin insanların sadece zihinsel gelişimiyle sınırlı olmadığı, öğrencinin bireysel gelişimi ruh ve beden boyutlarını içeren bütünsel bir bakış açısıyla ele alınması gerektiği, beden ve ruh, insanın fiziksel ve zihinsel boyutlarını da ifade ettiği, bunun ise “bedensel-zihinsel bütünlük” olarak da adlandırılabileceğinden bahsedilir. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğrenci profilinin, yetkin ve erdemli insanı hedefleyen on profil özelliğine ayrıldığına vurgu yapılır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Veli Bilgilendirme Kılavuzunun 5. sayfasında yer alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğrenci profilinin, yetkin ve erdemli insanı hedefleyen özelliği tahtaya yazılır. Profilleri oluşturan özellikler teker teker rastgele söylenir ve hangi profilin özelliği olabileceği sorulur. Örneğin “Tabiata ve toplumsal sorunlara duyarlı” özelliğinin profillerden “Ahlaklı” profili ile ilgili olduğu, “Sanatsal yeteneklerini bilen ve kullanan” özelliğinin “Estetik” profili ile ilgili olduğunun söylenmesi beklenir. Gerektiğinde ipuçları verilerek doğru cevabın verilmesi sağlanır. Gönüllülerden başlayarak tüm katılımcılara söz verilir. Doğru cevaplar tahtada yazılı profil özelliklerinin altına yazılmak suretiyle ilişkilendirilir. Etkinlik sırasında profil özellikleriyle ilgili olay, durum, anı, hikâye vb. anlatmak isteyen olursa anlatmalarına imkân tanınır. Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.

MATERYAL	Yazı tahtası, tahta kalem.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	BECERİ AĞACI
ETKİNLİĞİN AMACI	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programında yer alan “Beceriler” kavramını tanıtmak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Beceri ağacı hazırlama
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programı’nda yer alan beceriler, farklı başlıklar altında ele alınmış olsa da beceri edinimi ve eyleme dönüştürülme süreçlerinde bir arada çalışacak ve bütünlük oluşturacak şekilde programlarda yer aldığından söz edilir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeline göre öğretim programında yer alan beceriler, (Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Veli Bilgilendirme Kılavuzunun 7. sayfasında “Beceriler” başlığı altında yer alan şema) tahtada gösterilir ve ebeveynlerin şemayı bir süre incelemesine fırsat verilir. Ebeveynlere karton kağıt ve renkli kalemler dağıtılır. Kartona bir ağaç gövdesi çizilir ve gövdeye “Beceriler” yazılır. Ağacın gövdesine bağlı dört kalın dal çizilir ve her bir dalın içine dört ana beceri türü yazılır. Çizimler tamamlandıktan sonra, her ebeveynden çocuğunun hangi beceri alanlarında daha yetkin olduğunu düşünerek dört ana dala bağlı yeni ağaç dalları çizmeleri istenir ve bu dallara da beceriler yazılır.

	Gönüllülerden başlanarak ebeveynlerden çocukları için beceri ağacı çizmeleri, belirledikleri becerileri yazmaları ve bu beceri alanlarını niye yazdıklarının gerekçeleri sorularak örnek olaylarla anlatmaları istenir. Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Tahta, kalem, karton kâğıt.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE

SÜRE

4 Ders Saati (160 Dakika)

AMAÇ

- Ebeveynlere Türk sosyal hayatında ailenin önemi hakkında farkındalık kazandırmak,
- Aile yapısının güçlü kalmasını ve akrabalık, hısımlık, komşuluk gibi değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak,
- Kültürel mirasımızın ve değerlerimizin canlı tutularak çocuklara öğretilmesi konusunda ebeveynlere rehberlik etmek.

DERS İŞLENİŞİ

- Ailem dizisinden ‘Örnek Olmak’ adlı 8. bölüm ve 14 numaralı ‘Ailede Saygı Ortamı’ adlı kamu spotu <https://www.hemba.gov.tr/ailem> bağlantı adresinden izletilir.
- Aile kavramının Türk toplumundaki yeri ve öneminden söz edilir. Ailenin; toplumsal değerlerin, geleneklerin ve kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında nasıl rol oynadığı vurgulanır.
- Katılımcılara *"Aile, sizin için ne ifade ediyor? Aile yapısının toplumdaki yeri hakkında ne düşünüyorsunuz ve bu değerleri çocuklarınıza nasıl öğretiyorsunuz?"* soruları sorulur.
- Türk aile yapısının tarihsel süreçteki gelişimi hakkında bilgi verilir. Geleneksel aile yapısının, geniş aileden çekirdek aileye geçişin, modernleşmenin aile üzerindeki etkilerinin ve günümüzdeki aile yapısının karşılaştığı zorlukların altı çizilir.
- Katılımcılara, kendi aile yapılarında nesiller boyu devam eden değerler hakkında konuşmaları için fırsat verilir.(Aile içi dayanışma, büyüklere saygı, küçüklere karşı sevgi ve sorumluluk, geleneklerin devamı, misafirperverlik vb.) Bu değerlerin hangi yollarla çocuklara aktarıldığı ve modern yaşamda ne tür zorluklarla karşılaştıkları sorulur.
- Aşağıdaki etkinlikler ile ebeveynlere aile değerlerini koruma ve bu kültürel mirası çocuklarına aktarma konusunda rehberlik etmenin ve birlikte zaman geçirmenin önemi kavratılır.
- Etkinlikleri evde de çocuklarla yapmaları istenir.
- Ders işlenişinde “Türk Sosyal Hayatında Aile” adlı ders kitabından yararlanılır.

ETKİNLİĞİN ADI	TÜRK SOSYAL HAYATINDA AİLE
ETKİNLİĞİN AMACI	Ebeveynlere aile değerlerini koruma ve bu kültürel mirası çocuklarına aktarma konusunda rehberlik etmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soyağacı yapma
SÜRE	60 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Akrabalık ve hısımlık bağlarının toplumda dayanışma, rehberlik ve kültürel aktarım açısından önemi açıklanır. Bu bağların bireylerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunduğu ve çocuklara kültürel değerler ile sosyal dayanışmanın nasıl öğretilebileceği vurgulanır. Daha sonra, katılımcıların soyağacı yaparak bu ilişkileri gözden geçirmeleri istenir. Katılımcıların, kendi soyağaçlarını çizmeleri için karton kâğıt ve renkli kalemler dağıtılır. Soyağacında anne, baba, büyük anne, büyük baba, amca, teyze, dayı gibi yakın akrabalık bağları ve bunların kendi hayatlarındaki önemine yer vermeleri istenir. Katılımcılardan, her bir akrabayı soyağacına yerleştirirken şunları düşünmeleri istenir: - Bu kişi hayatımda hangi kültürel veya ahlaki değeri bana kazandırdı? - Bu bağ bana nasıl bir sosyal destek sağladı? - Çocuklarıma bu kişiyle ilgili hangi değerleri aktarabilirim? Katılımcılardan soyağacındaki önemli kişilerin isimlerinin yanına, bu kişilerin onlara kazandırdığı kültürel veya ahlaki değerleri yazmaları istenir. Örneğin, "Dedem bana sabrı öğretti" ya da "Teyzem bana paylaşmayı öğretti" gibi notlar yazılır. Bu notlar, ağaca yerleştirilerek bir "değer zinciri" oluşturulur. Katılımcılar, bu değerlerin nesilden nesle nasıl aktarılabileceğini düşünür. Katılımcılar, soyağaçlarını ve oluşturdukları değer zincirlerini grupta paylaşırlar. Her katılımcı, soyağacında yer verdiği kişilerin hayatlarındaki yerini, kendisine kattıkları değerleri ve bu değerleri çocuklarına nasıl aktarabileceklerini anlatır. Katılımcıların farkındalıklarını artıracak sorular sorulur. Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Karton kâğıt, renkli kalemler
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	AİLE BAĞLARI
ETKİNLİĞİN AMACI	Ebeveynlere aile değerlerini koruma ve kültürel mirası çocuklarına aktarma konusunda rehberlik etmenin ve birlikte zaman geçirmenin önemini kavratmak, aile bağlarını güçlendirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Pandomim
SÜRE	20 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlerden gönüllü üç kişi belirlenerek anne, baba ve çocuk rolleri verilir. Belirlenen ebeveynlere “Ek-1 40 Oyun/Etkinlikten üç oyun/etkinlik verilir. Ebeveynlerden, pandomim yöntemi ile her bir oyun veya etkinliğin bir dakika içinde diğer katılımcılara anlatmaları istenir. İlk doğru cevabı veren katılımcı alkışlatılır. Doğru cevabı veren ebeveynden başlanarak cevabını bulduğu etkinlik önerisi ile ilgili görüş ve değerlendirmeleri sorulur (Bu etkinliği ailece yapmamızın ailemize katkıları neler olabilir? Bu etkinliği yapmamızın çocuğumuza etkisi neler olabilir? vb.) Gönüllü olan diğer katılımcıların görüşleri alınır. Türk Sosyal ve Kültür Hayatında Aile konulu ders için bu etkinlikte pandomim yoluyla anlatılmak üzere kullanılacak ifadeler: - Birlikte aile büyüklerini ziyaret edin. - Birlikte fotoğraf albümlerine bakın. - Sevgiyle birbirinize sarılın ve sohbet edin. Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Kronometre
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	MUTLU AİLE TARİFİ
ETKİNLİĞİN AMACI	Ebeveynlerde aile değerlerini koruma ve kültürel mirası çocuklarına aktarma bilinci geliştirmek, birlikte zaman geçirmenin önemini kavratmak ve aile bağlarını güçlendirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Deneme Yazma
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere 40 Oyun/Etkinlik formu dağıtılır ve incelemeleri istenir. Ebeveynlerden ailece en fazla yapmak istedikleri oyun veya etkinlikleri seçmeleri istenir. Ebeveynlerden belirledikleri tüm etkinlikleri liste halinde bir kâğıda yazdıktan sonra “Mutluluk Tarifi” başlığı altında listedeki etkinlikleri kullanarak bir metin (deneme) yazmaları istenir. Gönüllülerden başlanarak yazılan tüm metinlerin sınıfla paylaşılması sağlanır. Örnek Metin: “Biz çok mutlu bir alileyiz. Mutlu olmamızı sağlayan en temel unsur, aile bağlarımızın çok güçlü olmasıdır. Aile bağlarımızı güçlü kılan ise başta birbirimize olan saygı ve sevgi olmak üzere birlikte güzel vakit geçirmemiz. Güzel etkinlikler yaparak birlikte kaliteli vakit geçiriyoruz ki her geçen gün birbirimize olan bağımız daha da güçleniyor, hayata dair yeni bilgiler öğreniyor, yeni deneyimler elde ediyor ve ailece hayata daha fazla bağlanıyoruz. Peki, bu nasıl oluyor? Aksatmamaya özen gösterdiğimiz ailece yaptığımız etkinlikler sayesinde. Örneğin hafta sonları ve fırsat bulduğumuz zamanlarda mutlaka ailece doğada yürüyüşe çıkar ve yürüyüş esnasında sohbet ederiz veya o hafta bizi etkileyen olaylar hakkında değerlendirme yapar, o olay hakkında birbirimizin fikirlerini dinleriz. Doğa yürüyüşüne çıktığımızda zaman zaman yanımıza bisikletlerimizi de alır, hep birlikte bisiklet süreriz. Haftada en az bir gün yemekleri ailece hep birlikte hazırlarız. Hep birlikte mutfığa girer, kim hangi yemeği hazırlamak isterse ona girer. Bazen de takım oluruz. Kızım ben pasta, börek, çörek, gözleme gibi hamurlu yiyecekler hazırlarken eşimle oğlum ızgara, kızartma, salata vb. hazırlar. Unutmadan! Çorbayı mutlaka eşim yapar. Eşimin yaptığı çorbaya hele hele mercimek ve tarhana çorbasına doyum olmuyor. Yemekler hazırlandıktan sonra hep birlikte sofrayı kurar, yemekleri birlikte yer ve yine sofrayı birlikte kaldırırız. Yemekten sonra da

	birlikte bir film izleriz. Film bittikten sonra mutlaka filmle ilgili bir değerlendirme yaparız. Birimiz filmin ya yönetmeni ya da senaristi olur; ben olsam filmin şu sahnesini şöyle çekerdim, şu bölümünün senaryosunu şöyle yazardım gibi eleştiriler yaparız. Bazen izlediğimiz filmde hareketle yeni senaryolar da yazdığımız oluyor. Yine mümkün olduğunca aksatmadan yaptığımız etkinliklerden biri de ailece her hafta semt pazarına gitmek. Pazarı baştanbaşa gezip en taze halleriyle sevdiğimiz meyve ve sebzeleri almak. Her birimizin belirlediği bazı meyve ve sebzeler var. Örneğin patates ve soğanların hangi tezgâhtan alınacağına ben karar verirken, küçük kızım hangi meyveleri alacağımıza karar veriyor. Pazara karpuz, kavun gelmişse, bunları seçmek de mutlaka eşimin işi. Bu işi kimseye bırakmıyor ve bence de bırakmasın. Çünkü çok başarılı seçimler yapıyor. Bunların dışında yine ailece aksatmamaya özen göstererek yaptığımız etkinlikler var: Vefat etmiş aile büyüklerimizin kabristanını belirli aralıklarla ziyaret etmek, bayramlarda mutlaka ailece aile büyüklerimizi, komşularımızı ziyaret etmek ve misafirlerimizi ağırlamak, ramazan bayramlarında mahallemizde düzenlenen iftar ve sahur programları ile ramazan şenliklerine katılmak. Çocuklarımızın mahallede arkadaşlarıyla oynadıkları geleneksel oyunlara mahalle sakinleri ile birlikte dâhil olmak, ailece hasta olan veya herhangi bir konuda ihtiyacı bulunan komşu ve akrabalarımıza maddi, manevi destek olmak. Bahar aylarında ailece mahalle sakinleriyle de bir araya gelerek uçurtma uçurmak, her yıl bir kere uygun bir yerde çadır kurmak. Kamp yapıp doğal ortamda yaşamak ve geceleri yıldızları seyretmek... Mutluluğumuzun tarifini hem yukarıdaki etkinliklerle hem de farklı etkinliklerle siz de deneyebilirsiniz. Önemli olan saygı ve sevgiyi kaybetmeden köklerimizde zaten var olan değerlerimizin de katkısıyla her zaman ailece birlikte olmanın yollarını aramaktır.” Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Kâğıt, kalem
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

EK-1 40 OYUN/ETKİNLİK

1. Birlikte evde deney yapın.
2. Birlikte evde kitap okuyun.
3. Birlikte film izleyin, eleştiri yapın, senaryo üretin.
4. Halk oyunları gibi faaliyetlere birlikte katılın.
5. Ailecek kutu oyunları oynayın.
6. Birlikte yürüyüşe çıkın ya da bisiklet sürün.
7. Resim yapın, birlikte yazılar yazın, hikâyeler üretin.
8. Kelime oyunu oynayın.
9. Birlikte mutfağa girin ve pasta, börek vb. yapın.
10. Girişimcilik oyunları oynayın. Bir iş fikri hayal edip o iş fikrini geliştirin.
11. Bir yabancı dili birlikte öğrenin.
12. Birlikte kitapçıları gezin.
13. Birlikte dijital oyunlar oynayın.
14. Birlikte müzelere gidin; sergileri, fuarları gezin. Konsere gidin.
15. Çiçek, fidan dikin. Saksıda ya da bahçede bir sebze yetiştirin.
16. Bir projeye başlayın, küçük bir proje de olabilir ama bir proje ekibi olarak kolları sıvayın.
17. Birlikte çocuğunuzun yaşına uygun ilk yardım kursuna gidin.
18. Şehit ailelerini, hayırseverleri ziyaret edin.
19. Birlikte aile büyüklerini ziyaret edin.
20. Birlikte güneşin batışını ya da doğuşunu izleyin.
21. Birlikte ev temizleyin, araba yıkayın.
22. Alışveriş yapın, alışveriş listesini birlikte hazırlayın.
23. Birlikte pazara gidin. Taze meyve ve sebzeleri seçin.
24. Birlikte dijital resim panolarınızı oluşturun.
25. Tiyatroya ve sinemaya gidin.
26. Geleneksel oyunlar oynayın.
27. Birlikte sergi, fuar ve festival etkinliklerine katılın.
28. Birlikte fotoğraf çekin.

29. Kozalak toplayın ve kozalakları birlikte boyayın.
30. Birlikte bir fabrikaya gidin. Bir ürünün üretim sürecini izleyin.
31. Birlikte maketler yapın, atık malzemelerden proje fikirlerini hayata geçirin.
32. Yapboz yapın; sudoku, kendoku vb. bulmacaları birlikte çözün.
33. Birlikte zekâ oyunları oynayın.
34. Dürbün kullanarak doğayı gözlemleyin.
35. Birlikte salıncağa binin ve sallanın.
36. Lunaparka veya bir çocuk parkına gidip birlikte eğlenin.
37. Birlikte fotoğraf albümlerine bakın ve aile hakkında sohbet edin.
38. Merak ettiğiniz konularla ilgili internette birlikte araştırma yapın ve yeni bilgiler edinin.
Örneğin asansörü kimin icat ettiğini araştırın.
39. Basketbol, futbol, voleybol, yüzme, tenis vb. pek çok spor aktivitesini birlikte yapın.
40. Sevgiyle birbirinize sarılın ve öylesine sohbet edin.

AİLECE NİTELİKLİ ZAMAN GEÇİRME

SÜRE

4 Ders Saati (160 Dakika)

AMAÇ

Bu dersin amaçları;

- Çocukların eğitim hayatları boyunca geçen sürenin çoğunu aileleri ile geçirdikleri bilinmektedir. Bu nedenle aileleri ile birlikte okul dışında nitelikli zaman geçiren ve ailesinden daha iyi destek gören öğrencilerin okula ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar sergilediği hususunda farkındalık oluşturmak,
- Aile ile birlikte geçirilen nitelikli zamanın, oyun ve etkinliklerin çocukları her açıdan güçlendirdiği konusunda ailenin bilinç düzeyini artırmak ve desteklemek,
- Ailenin çocukta kazanma isteği, kaybetme duygusu, zafer sevinci, kazananı tebrik etme gibi duygu ve davranışları geliştirmesine katkıda bulunmaktır.

DERS İŞLENİŞİ:

- Ailem dizisinden 'Ayna Olmak' adlı 7. Bölüm ile 'Çocuğa Güzel Örnek Olmak' adlı kamu spotu <https://www.hemba.gov.tr/ailem> bağlantı adresinden izletilir.
- Dizi ve kamu spotu bitiminde ebeveynlerin görüşleri alınır. Çocuklara iyi rol model olmanın öneminden, çocukların ebeveynleri ile geçirdikleri zamanın ve yaptıkları etkinliklerin değerinden söz edilir.
- Aşağıdaki etkinlikler ile çocuk gelişiminde oyunun -özellikle ailece oynanan oyunun- olumlu etkileri hakkında açıklamalar yapıp ebeveynlerin görüşleri alınır.

ETKİNLİĞİN ADI	EVDE OYUN
ETKİNLİĞİN AMACI	Aile ile birlikte geçirilen nitelikli zamanın, oyun ve etkinliklerin çocukları her açıdan güçlendirdiği konusunda ebeveynlerin bilinç düzeyini artırmak ve desteklemek, ebeveynlerin çocuğun kazanma isteği, kaybetme duygusu, zafer sevinci, kazananı tebrik etme gibi duygu ve davranışları geliştirmesine katkıda bulunmak, geleneksel çocuk oyunlarını çocuklara öğretmek, gelecek nesillere aktarmak amaçlanmaktadır.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Oyun oynama
SÜRE	80 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere çocukluklarında gerek aileleriyle gerekse arkadaşları ile evde, sokakta, okulda hangi oyunları oynadıkları, hatırladıkları, bildikleri veya duydukları sorulur. Alınan cevaplar (oyun isimleri) tahtaya yazılır. Ebeveynlerden tahtaya yazılan oyunlardan evlerinde veya başka herhangi bir yerde çocuklarıyla birlikte oynayıp oynamadıkları sorulur. Alınan cevaplar da göz önünde bulundurarak geleneksel çocuk oyunlarının günümüz aile yapısında kendine hak ettiği kadar fazla yer edinemediği ancak çocukların dünyayı ve kendilerini oyun yoluyla öğrendiğinden söz edilir. Ebeveynlerden tahtaya yazılan oyunlardan varsa oyunlarla ilgili hatırladıkları anılarını veya bu oyunları çocukluklarında oynarken neler hissettiklerini düşünerek anlatmaları istenir. Bu oyunlardan uygun olan üç tanesi belirlenir ve oyunların kuralları gözden geçirilir. (Ebeveynlerden oyun önerisi gelmemesi durumunda Bakanlığımızca

	https://tegm.meb.gov.tr/dosya/100cocukoyunuogretmenuygulamakilavuzu.pdf adresinde yayımlanan Yüz Yüze Yüz Çocuk Oyunu Öğretmen Uygulama Kitabı'ndan yararlanılabilir.) Belirlen üç oyun sırasıyla ebeveynler ile birlikte oynanır. Oyunların bitiminde; • Ebeveynlere kendilerini nasıl hissettikleri, • Bu oyunları evde çocuklarıyla birlikte oynadıklarını hayal ettiklerinde çocuklarının yaklaşımının neler olabileceği, • Oyun yoluyla çocukların dil öğrenimi de dâhil olmak üzere, geleceklerinde başarılı olmalarına yardımcı olacak düşünme becerilerini ve yeteneklerini geliştirip geliştiremeyeceği, • Eğlence ve meydan okumanın dengesini kurmada, oyunların sihirli araçlar olup olmadığı, • Oyunun çocukta kazanma isteği, kaybetme duygusu, zafer sevinci, kazananı tebrik etme gibi duygu ve davranışları geliştirmesine nasıl katkıda bulunduğu, • Çocukların aileleriyle birlikte geçirdikleri zamanın çocukların gelişimi üzerindeki etkilerinin neler olabileceği, • Çocuğun gelişiminde dijital ortamda oynanan oyunlar mı, yüz yüze oynanan oyunlar mı daha fazla olumlu etkiye sahip? vb. sorular sorularak beyin fırtınası yapılır. Çocukların ve gençlerin bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal iyi olma durumunu ve sosyal yönlerini geliştirecek; doğal ortamda, aileleriyle, arkadaşlarıyla uyum içerisinde oynayarak vakitlerini daha iyi değerlendirebilmelerine imkân sağlayacak oyunlar oynamasının önemli olduğu vurgulanarak ebeveynlerden bu etkinliği evlerinde çocuklarıyla da uygulamaları istenir.
MATERYAL	Belirlenen oyunlar için gerekli materyaller, tahta kalem

DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?
----------------------	--

ETKİNLİĞİN ADI	AİLECE 40 OYUN/ETKİNLİK
ETKİNLİĞİN AMACI	Aile ile birlikte geçirilen nitelikli zamanın, oyun ve etkinliklerin çocukları her açıdan güçlendirdiği konusunda ailenin bilinç düzeyini artırmak ve desteklemek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Pantomim
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere Ekteki 40 Oyun/Etkinlik listesi dağıtılır. Listeyi incelemeleri istenir. Burada yer alan oyun ve etkinliklerin çocuk gelişimine etkisine dair görüşlerini alınır. İçlerinden gönüllü üç kişi belirlenerek anne, baba ve çocuk rolleri verilir. Belirlenen ebeveynlere “Ek-1 40 Oyun/Etkinlikten beş oyun/etkinlik verilir. Ebeveynlerden pantomimle her bir oyun veya etkinliğin bir dakika içinde diğer katılımcılara anlatmaları istenir. İlk doğru cevabı veren katılımcı alkışlatılır. Doğru cevabı veren ebeveynden başlanarak cevabını bulduğu etkinlik önerisi ile ilgili görüş ve değerlendirmeleri sorulur. Gönüllü olan diğer katılımcıların da görüşleri alınır. Etkinlikte pantomimle anlatılmak üzere kullanılacak ifadeler: - Halk oyunları gibi faaliyetlere birlikte katılın. - Birlikte mutfağa girin ve pasta, börek vb. yapın. - Yapboz yapın.

	4. Birlikte fotoğraf çekin. 5. Geleneksel oyunlar oynayın. Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Kronometre
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	FAALİYET PLANI YAPALIM
ETKİNLİĞİN AMACI	Aile ile birlikte geçirilen nitelikli zamanın, oyun ve etkinliklerin çocukları her açıdan güçlendirdiği konusunda ebeveynlerin bilinç düzeyini artırmak ve desteklemek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Soru- cevap
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere kalem, kâğıt dağıtılarak bir hafta boyunca çocuklarıyla ne kadar zaman geçirdikleri ve geçirdikleri zaman süresince birlikte neler yaptıkları sorulur. Bir süre düşünmelerine fırsat verilir ve cevaplarını kâğıda yazmaları istenir. Daha sonra ebeveynlerden bir hafta boyunca neler yaptıkları, iş dışında kalan vakitlerini nasıl geçirdikleri sorulur ve cevaplarını yine kâğıda yazmaları istenir. Sonrasında ebeveynlerden her iki durumu da gözden geçirerek çocuklarıyla birlikte nitelikli zaman geçirme konusundaki mevcut durumu

	ortaya koymaları istenir. Gönüllü ebeveynlerden başlanarak konuyla ilgili değerlendirme yapmaları sağlanır. Değerlendirmeler bittiğinde, çocuklarına nitelikli etkinlikler yaparak yeterince zaman ayırmadığına kanaat getiren ebeveynler için 40 Oyun/Etkinlik formundan uygun etkinlikler belirlemesi istenir. Ebeveynlerden çocuklarıyla nitelikli zaman geçirmelerini sağlayacak haftalık, aylık ve yıllık faaliyet planı yapmaları istenir. Yapılan faaliyet planları gönüllü ebeveynlerden başlanarak sınıfla paylaşılır. Her birinin üzerinde değerlendirmeler yapılır. Faaliyet planlarının evde diğer aile bireyleriyle de paylaşılması istenir. Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Kağıt, kalem, 40 Oyun/Etkinlik Materyali.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

EK-1 40 OYUN/ETKİNLİK

1. Birlikte evde deney yapın.
2. Birlikte evde kitap okuyun.
3. Birlikte film izleyin, eleştiri yapın, senaryo üretin.
4. Halk oyunları gibi faaliyetlere birlikte katılın.
5. Ailecek kutu oyunları oynayın.
6. Birlikte yürüyüşe çıkın ya da bisiklet sürün.
7. Resim yapın, birlikte yazılar yazın, hikâyeler üretin.
8. Kelime oyunu oynayın.
9. Birlikte mutfağa girin ve pasta, börek vb. yapın.
10. Girişimcilik oyunları oynayın. Bir iş fikri hayal edip o iş fikrini geliştirin.
11. Bir yabancı dili birlikte öğrenin.
12. Birlikte kitapçıları gezin.
13. Birlikte dijital oyunlar oynayın.
14. Birlikte müzelere gidin; sergileri, fuarları gezin. Konsere gidin.
15. Çiçek, fidan dikin. Saksıda ya da bahçede bir sebze yetiştirin.
16. Bir projeye başlayın, küçük bir proje de olabilir ama bir proje ekibi olarak kolları sıvayın.
17. Birlikte çocuğunuzun yaşına uygun ilk yardım kursuna gidin.
18. Şehit ailelerini, hayırseverleri ziyaret edin.
19. Birlikte aile büyüklerini ziyaret edin.
20. Birlikte güneşin batışını ya da doğuşunu izleyin.
21. Birlikte ev temizleyin, araba yıkayın.
22. Alışveriş yapın, alışveriş listesini birlikte hazırlayın.
23. Birlikte pazara gidin. Taze meyve ve sebzeleri seçin.

24. Birlikte dijital resim panolarınızı oluşturun.
25. Tiyatroya ve sinemaya gidin.
26. Geleneksel oyunlar oynayın.
27. Birlikte sergi, fuar ve festival etkinliklerine katılın.
28. Birlikte fotoğraf çekin.
29. Kozalak toplayın ve kozalakları birlikte boyayın.
30. Birlikte bir fabrikaya gidin. Bir ürünün üretim sürecini izleyin.
31. Birlikte maketler yapın, atık malzemelerden proje fikirlerini hayata geçirin.
32. Yapboz yapın; sudoku, kendoku vb. bulmacaları birlikte çözün.
33. Birlikte zekâ oyunları oynayın.
34. Dürbün kullanarak doğayı gözlemleyin.
35. Birlikte salıncağa binin ve sallanın.
36. Lunaparka veya bir çocuk parkına gidip birlikte eğlenin.
37. Birlikte fotoğraf albümlerine bakın ve aile hakkında sohbet edin.
38. Merak ettiğiniz konularla ilgili internette birlikte araştırma yapın ve yeni bilgiler edinin.
Örneğin asansörü kimin icat ettiğini araştırın.
39. Basketbol, futbol, voleybol, yüzme, tenis vb. pek çok spor aktivitesini birlikte yapın.
40. Sevgiyle birbirinize sarılın ve öylesine sohbet edin.

AİLEDE KÜLTÜREL ZENGİNLİK

SÜRE

4 Ders Saati (160 Dakika)

AMAÇ

Her ebeveyn çocuğunun sağlıklı, iyi eğitim almış ve kültürel anlamda gelişmiş bireyler olmasını ister. Çocuğun gelişiminin desteklenmesi için, sosyal ve kültürel etkinliklerle etkileşim kurması ve ona okuma alışkanlığı kazandırılması çok önemlidir.

Bu dersin amacı;

- Ebeveynlerde; çocuğun, özellikle entelektüel gelişiminde kültür ve sanat ortamının etkili olduğu bilinci oluşturmak ve ebeveynlerin, çocuğuna kültür ve sanatla iç içe bir ortam oluşturmasını özendirmektir.

DERS İŞLENİŞİ

Ailem dizisinden ‘Veli Olmak’ adlı 14. Bölüm <https://www.hemba.gov.tr/ailem> bağlantı adresinden izletilir. Dizide verilen mesaj hakkında ebeveynlerin görüşleri alınır.

“Büyüklerinizin sizi hayal dünyasına sürükleyen masallarını ya da erbabından güzel bir fıkrayı dinlerken yaşadığınız duyguyu hatırlamanızı istiyorum. Güzel bir resim gördüğünüzde, size hitap eden bir müzik dinlediğinizde, çevrenizde sanatsal bir eserle karşılaştığınızda, el emeği göz nuru bir oya, kilim ya da bakraç gördüğünüzde neler hissediyorsunuz?” gibi bir soru ile kültür sanat konusunda konuşulur.

Aşağıdaki etkinlikler ile masal, hikâye şiir gibi sözlü edebiyat kültürünün aile ortamında paylaşılmasının çocuğun entelektüel, akademik, sosyal ve kişisel gelişimine kültür ve sanat ortamının katkısı fark ettirilir ve çocukların ebeveynleriyle nitelikli zaman geçirmesinin önemi kavratılır.

Kültür, sanat ve kültürel zenginlik kavramlarıyla ilgili açıklamalar yapılır, sorular sorulur.

ETKİNLİĞİN ADI	MASALCI EBEVEYNLER
ETKİNLİĞİN AMACI	Masal, hikâye şiir gibi sözlü edebiyat kültürünün aile ortamında paylaşılmasının çocuğun geçmiş ve bugün arasında bağ kurmasına, hayal gücünün gelişmesine katkısını fark ettirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Masal anlatımı
SÜRE	80 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlerden masal anlatmaya gönüllü olan üç kişiyle bir grup oluşturulur. Gruptan iki kişinin ebeveyn, üçüncü kişinin ise çocuk olması istenir. Ebeveynlerin birinden masal anlatması rica edilir. Masal anlatacak gönüllü bulunmaması durumunda eğitici önceden hazırladığı bir masalı anlatır veya bir katılımcıdan anlatmasını ister. Masala geleneksel Türk anlatısı olan <i>“Bir varmış, bir yokmuş”</i> ya da <i>“Evvel zaman içinde kalbur saman içinde deve tellâl iken, pire berber iken ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları iken”</i> gibi bir tekerleme ile başlaması istenir. Masalı anlattıktan sonra; anlatacağı masalı kimden dinlediğini, bunu dinlerken neler hissettiğini, masal anlatılan ortamı hatırladığı kadarıyla tarif etmesi ve hâlâ neden unutmadığını açıklaması istenir. Daha sonra ikinci ebeveyninden masalını anlatması rica edilir. Aynı ya da benzer sorular ona sorulur. Daha sonra çocuk rolünü üstlenmiş katılımcıya; dinlediği masalın; Ona neler hissettirdiği, Dinlerken masalda anlatılanların gözünde canlanıp canlanmadığı, Kendini farklı diyarlara gitmiş gibi hissedip hissetmediği, Yeni kelimeler öğrenip öğrenmediği vb. sorulur.

	Açıklamalarını tamamladıktan sonra ekte yer alan Masallar adlı eserden bir masal seçilir. Masalın başından itibaren bir bölümünün çocuk rolündeki ebeveynden okuması istenir. Devamının ise katılımcılardan tamamlaması istenir. Daha sonra masalın tamamı okunur. Ebeveynlerden bu etkinliği evde de yapmaları istenir.
MATERYAL	Masallar
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	AİLEDE KÜLTÜR SANAT
ETKİNLİĞİN AMACI	Çocuğun entelektüel, akademik, sosyal ve kişisel gelişimine, kültür ve sanat ortamının katkısını fark ettirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Panel
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Sınıftan gönüllü altı kişi ile bir panel yapılır. Bir kişi yönetici olur. Beş kişi ise panelist. Panelistlerden kültür ve sanat alanında çocuğunu geliştirmek isteyen bir ebeveyn olduğunu düşünmesi istenir. Panelin konusunun 'Ailede kültür sanat eğitimi' olduğu söylenir. Yöneticinin gruba soracağı sorular kendisine verilir. Panele katılacaklardan gerektiğinde not almak için kâğıt ve kalem bulundurmaları istenir.

	Sınıfta bir panel ortamı oluşturularak oturum için gerekli hazırlıklar yapılır ve yönetici sorularını sormaya başlar. Yöneticinin soracağı sorular; Çocuğunuzun hangi kültür ve sanat alanı ile ilgili çalışmalar yapmasını isterdiniz? Neden? Çocuğunuzu seçtiği kültür ve sanat alanlarıyla tanıştırmak için neler yapabilirsiniz? Çocuğunuzun bu alanlardaki gelişimini desteklemek için neler yapılabileceğine dair örnekler verir misiniz? Çocuğunuzun kültür sanat etkinliklerine katılması, ona ne katacaktır? Çocuğunuzun kitap okuması, müzik dinlemesi, farklı kültürlerden insanları tanınması, farklı yaşam biçimlerini görmesi, mimarisi özgün bir şehri gezmesi, farklı sanat alanlarıyla ilgilenmesi, zanaatkârlarla tanışıp onların ustalıklarla yaptığı işleri görmesi, ailece çeşitli kültür sanat etkinliklerine katılması ve evde zengin bir kültür sanat ortamına sahip olması gibi çeşitlendirebileceğimiz unsurlar çocuğunuzun gelişimine nasıl katkı sağlayacaktır? Panele katılan katılımcılara teşekkür edilerek panel sonlandırılır. Ebeveynlerden bu etkinliği çocuklarıyla evde de yapmaları istenir.
MATERYALLER	Panel soruları, kâğıt, kalem
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMA
ETKİNLİĞİN AMACI	Çocuğun entelektüel, akademik, sosyal ve kişisel gelişimine, kültür ve sanat ortamının katkısını fark ettirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Sunuş yapma
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Aşağıda yer alan toplumumuzdaki kitap okuma sıklığı ile ilgili TÜİK tarafından 2022 yılında elde edilen veriler ebeveynlerle paylaşılır. <i>“Son 12 ay içerisinde 15 yaş ve üzeri fertlerin %69,0'ının hiç kitap okumadığı, %31,0'ının ise en az bir kitap okuduğu görüldü. Yaş gruplarına göre kitap okuma oranlarına bakıldığında son 12 ay içerisinde okul kitapları dışında en çok kitap okuyan yaş grubu % 50,9 ile 15-24 yaş aralığı oldu. En az kitap okuma oranı ise %14,1 ile 65 yaş ve üstü fertlerde hesaplandı.”</i> Ebeveynlere kendi hane halkının kitap okuma sıklığı da göz önüne alınarak yukarıdaki verilerle ilgili gönüllü ebeveynlerin görüşleri alınır. Konuyu somutlaştırmak için çocuklarının günlük dijital ortamlarda geçirdikleri süre ile kitap okumaya ayrılan süreyi kıyaslamaları istenir ve aşağıdaki açıklama yapılır. <i>“Her gün 20 dakika kitap okuyan bir çocuk, yılda 7300 dakika kitap okumuş olmaktadır. Bu süre sonunda çocuk yaklaşık 1.460.000 kelime okumuş olacaktır. Bu da 200 sayfalık 29 kitaba karşılık gelmektedir. Bu sayı, kişiyi okuma alışkanlığına sahip bir okur yapmak için yeterlidir.</i> <i>Bir toplum için dilin ve kültürün zaafa uğraması, o toplumu kendine has kılan özelliklerin tehdit altında olduğunu gösterir. Kitap, toplumun kültür birikimini taşıyan, dilin en belirgin şekilde yaşayıp zenginleştiği</i>

alandır. Kitabı ve okumayı temel ihtiyaçlarımız arasına sokacak bilinci geliştirmek zorundayız.”

Yukarıdaki açıklamaların ardından ebeveynlere hane içinde kitap okuma kültürünün yerleşmesi ve sürdürülebilir hale gelmesi için aşağıdaki etkinlik başlıklar halinde tahtaya yazılır ve etkinliklerle ilgili bilgi verilir. Gönüllü ebeveynlerden başlanarak her bir ebeveyninden en az bir etkinlik seçmesi ve etkinlik ile ilgili konuşma yapması istenir. Konuşma yapan ebeveynin amacı diğer katılımcılarında seçtiği etkinliği evlerinde uygulamasını sağlamak için onları ikna etmektir.

1. Kütüphaneye Üyeyim

Bu etkinlik, çocukların ebeveynleriyle birlikte kütüphaneleri ziyaret ederek istedikleri kitabı seçip okumalarını veya kütüphaneye üye olup belirli süreler için kitap almalarını içerir. Kütüphaneye üye olan çocukların kütüphaneye karşı aidiyet duygusu geliştirmesi amaçlanmaktadır. Her öğrencinin yanında kitap taşıması sağlanacak ve bu alışkanlığın kazanılması teşvik edilecektir.

2. Kitap Kumbaram

Çocuğa kendi biriktirdiği harçlıkla kitap alma zevki kazandırmak için yapılacak bir etkinliktir. Özel olarak bu etkinlik için seçilen kumbarada biriktirilen paralarla öğrencinin kendi seçeceği kitabı alması, istekle okuması sağlanır.

3. Kitapçıları Geziyorum

Çocukların ebeveynleriyle birlikte serbest zamanlarda kitapçıya giderek kumbarada biriktirdiği paralarla, kendi seçeceği kitabı alıp o kitabı sahiplenmesi ve istekle okuması sağlanır.

4. En İlginç Bölüm

En ilginç bölüm etkinliğinde çocuk, okuduğu kitabın kendine göre en ilginç, en komik, en anlamlı bölümünü seçer. Bu bölümü

	sözlü olarak anlatabilir, bölümün resmini çizebilir veya bu bölümü dramatize edebilir. 5. Aileler Okuyor Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmanın en etkili yollarından biri, anne ve babaların düzenli okumasıdır. Bir plan dâhilinde hane halkının tamamının kitap okuduğu bir zaman diliminde hep birlikte kitap okunur. 6. Kitap Söyleşileri Okumak kadar okuduğunu anlamak, yorum yapmak, eleştirebilmek de önemlidir. Bu amaçla belirlenen bir kitabın bir aile bireyi tarafından tanıtılması sağlanır. Ailece kitap hakkında eleştireler yapılır. 7. Açık Alanda Kitap Okuma Günleri Kütüphaneler haftası ve benzeri günlerde, çocukların edindikleri kitap okuma alışkanlığı pekiştirmelerini sağlamak amacıyla ailece açık alanlarda kitap okuma günleri düzenlenir. 8. Derleme Sözler Yarışması Çocukların kitapları daha dikkatli okumalarını sağlamak amacıyla eserlerden beğendikleri sözleri derlemeleri istenir. Bu sözler evde bir panoda, buzdolabı gibi eşyalar üzerinde sergilenir. Ebeveynlerden bu etkinliği çocuklarıyla evde de yapmaları istenir.
MATERYALLER	Sınıf tahtası
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ÇOCUĞUN BAŞARISINDA AİLE

SÜRE

4 Ders Saati (160 Dakika)

AMAÇ

Çocuğunun başarısını desteklemek isteyen ebeveynlerin, doğru rol model olabilmeleri için nasıl bir tutum ve davranış sergilemeleri gerektiği hakkında bilinçlenmelerini sağlamak.

DERS İŞLENİŞİ:

Ailem dizisinden ‘Can ve Aslı’ adlı 1. bölüm ve 10 numaralı ‘Çocukların Sorumluluk Almasını Sağlama’ adlı kamu spotu <https://www.hemba.gov.tr/ailem> bağlantı adresinden izletilir. Dizi ve kamu spotu bitiminde ebeveynlerin görüşleri alınır. Çocukları destekleme konusunda iki ailenin takındığı tutum ve davranışlar hakkında konuşulur. Çocukların istedik yönde davranış geliştirmesinde hangi tutumların doğru olduğu sınıfça tespit edilir.

Katılımcıların belirttiği görüşlerden doğru olanları tahtaya yazılır. Bu tutumların çocuğun gelişim sürecine nasıl yansıyacağı ve çocuğun davranışlarındaki olumlu etkisine dair konuşulur. Doğru ebeveyn tutumlarına sahip kişilerin bilinç ve farkındalık düzeyi yüksek bireyler olduğu vurgusu yapılır.

Çocuğun bütüncül başarısını yükseltmek için; aile katılımının önemine değinilir. Çocuğunun başarısını takdir eden, çocuğunun her istediğini değil anlamlı ve gerekli isteklerini yerine getiren, evde demokratik ortam sunan ve çocuğun yaşına uygun sorumluluk veren ebeveynlerin çocuklarında; hem akademik başarının hem de sosyal ve duygusal becerilerin olumlu yönde geliştiğine dikkat çekilir. Sosyal değer kazanımında ev ve okul arasında tutarlılığın sağlanmasının önemi vurgulanır.

Aşağıdaki etkinlik ile ebeveynlerin çocuklarına karşı ne tür tutum sergiledikleri fark ettirilir.

ETKİNLİĞİN ADI	AİLE TUTUMLARI
ETKİNLİĞİN AMACI	Ebeveynlerin çocuklarına karşı ne tür tutum sergilediklerini ve bu tutumların çocuk gelişimine etkilerini keşfettirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Görsel okuma ve resim yapma
SÜRE	80 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Daha önceden hazırlanan aile tutumları ile ilgili görseller sırasıyla ebeveynlere gösterilir. Her bir görsel ile ilgili ebeveynlerin görüşleri alınır. Bu görsellerdeki aile tutumlarının aşağıdaki isimlendirmelerden hangisine ait olduğu tespit edilir. • Otoriter Tutum • Mükemmeliyetçi Tutum • Aşırı Hoşgörülü Tutum • Aşırı Koruyucu Tutum • İlgisiz ve Kayıtsız Tutum • Tutarsız Tutum • Demokratik Tutum Bu tutumlardan hangisinin ya da hangilerinin doğru tutumlar olduğu hakkında katılımcıların görüşleri alınır. Katılımcıların açıklamalarının ardından her bir tutum açıklanır ve birinin diğerinden farkı ortaya konur. Bu açıklamalar yapılırken; helikopter, ahtapot, demokrat, rehber, eleştirel, ihmalkâr vb. ebeveynlik kavramları da çok kısa açıklanır. Daha sonra helikopter, ahtapot, demokrat, rehber, eleştirel, ihmalkâr vb. ebeveynlik biçimleri ile hangi aile tutumlarının ilişkilendirilebileceğinin katılımcı tarafından bulunması istenir. Tespit edilen kavramlar, tahtada yazılı olan tutumların karşısına yazılır.

	Daha sonra istekli olan ebeveynlerden her bir tutum ile ilgili resim yapmaları veya jest ve mimiklerle ya da davranışlarla o role bürünerek fotoğraf çekmeleri istenir. Ebeveynlerden etkinliği evde de yapmaları istenir.
MATERYAL	Tahta kalemi, kâğıt, renkli kalem, görsel materyal.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	ANA HABER BÜLTENİ
ETKİNLİĞİN AMACI	Çocuğunun başarısını desteklemek isteyen ebeveynlerin, doğru rol model olabilmeleri hakkında bilinçlenmelerini sağlamak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Haber metni hazırlama ve sunuş
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere çocuklarının en güçlü ve en zayıf yönlerini düşünmeleri ve not almaları istenir. Aldıkları notlardan çocuklarının en güçlü olduğu bir alanı belirlemeleri ve sırayla yüksek sesle aşağıdaki örneklerde olduğu gibi paylaşımları istenir. - Benim çocuğum çok sportif bir yeteneğe sahip. Özellikle basketbolda çok iyi. - Benim çocuğumun sayısal algısı çok yüksek. Özellikle matematikte çok başarılı. - Benim çocuğum çok iyi bilgisayar kullanıyor. Bilgisayarda kullanmayı bilmediği neredeyse hiçbir program yok.

	Benim çocuğum çok yardımsever. Yardıma ihtiyacı olan birini gördüğünde onun ihtiyacı karşılanana kadar herkesi seferber ediyor. Ebeveynlerden kendilerini çok izlenen bir televizyon kanalında ana haber sunucusu olarak hayal etmeleri istenir. Yukarıdaki paylaşımlara yönelik bir haber metni oluşturmaları ve sunmaları beklenir. Haberin 5N1K (Ne, Nerede, Ne zaman, Niçin, Nasıl ve Kim?) kuralına uygun olması sağlanır. Sunumlarla ilgili ebeveynlerin görüşleri alınır. Ebeveynlere düşen görevin; çocuğun güçlü olduğu alanları keşfedip, uygun araç ve yöntemlerle doğru rol model olarak, bu alanları desteklemek olduğuna vurgu yapılır. Ebeveynlerden etkinliği evde de yapmaları istenir.
MATERYAL	Kâğıt, kalem, haber masası (stüdyo ortamı).
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	BAŞARI AĞACI
ETKİNLİĞİN AMACI	Ebeveynlerin çocuklarının başarısındaki katkılarını anlamalarına yardımcı olmak ve bu katkıları güçlendirecek stratejiler geliştirmelerini sağlamak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Başarı ağacı hazırlama ve sunuş
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN	Ebeveynler, gruplara ayrılır ve her gruba büyük bir kâğıt verilerek onlardan

UYGULANMASI	"başarı ağacı" çizimleri istenir. Ağacın köklerinin aile desteğini, gövdesinin çocuğun motivasyonunu, dallarının ise çocuğun başarılarını temsil ettiği söylenir. Ebeveynlere, ağaçlarının köklerine aile olarak sağladıkları destekleri yazmaları istenir (sevgi, eğitim, maddi kaynak sağlama,...). Çocuğun motivasyonunu artıracak unsurların gövdeye eklenmesi istenir (hedef belirleme, cesaret verme,...). Başarıları temsil eden dallara ise çocuğun geçmişteki ve gelecekteki başarılarını yazmaları istenir. Her grup, ağaçlarını sunar ve kendi başarı stratejilerini tartışır. Ebeveynlerden etkinlikten elde ettikleri öğrenimleri ve kendi stratejilerini yazarak paylaşmaları istenir. Ebeveynlerden etkinliği evde de yapmaları istenir.
MATERYAL	Büyük bir kâğıt, renkli kalem.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

HANE İÇİ DİJİTAL EĞİTİM

SÜRE

4 Ders Saati (160 Dakika)

AMAÇ

Bu dersin amacı;

- Teknolojinin gelişmesi ile birlikte çocukların dijital dünyada daha çok zaman geçirmeye başladığı bilinmektedir. Bunun sonucunda oluşan fiziksel, zihinsel ve sosyal problemlerin aşılmasına yönelik çocukların velileri ile kaliteli vakit geçirmelerinin çocuk gelişimindeki olumlu etkilerine dikkat çekmektir.
- Dijital dünyada çok fazla zaman geçiren çocuklarda görülen; fiziksel, zihinsel ve sosyal problemlerin aşılmasında, velileri ile kaliteli vakit geçirmelerinin çocuk gelişimindeki önemine ve olumlu etkilerine dikkat çekmektir.

DERS İŞLENİŞİ:

- Ailem dizisinden ‘Doğru ve Güvenli Teknoloji’ adlı 17. bölüm ile 8 numaralı ‘Dijital Bağımlılık’ adlı kamu spotu <https://www.hemba.gov.tr/ailem> bağlantı adresinden izletilir.
- Bölüm ve kamu spotu bitiminde ebeveynlerin görüşleri alınır.
- Aşağıdaki etkinlikler ile ebeveynlerin teknolojiyi ve interneti etkili, verimli, uygun ve doğru bir şekilde nasıl kullanabileceği konusunda bilinç düzeyleri artırılır, çocuklara yol gösterici olmalarının gerekliliği kavratılır.

ETKİNLİĞİN ADI	BİZİM ZAMANIMIZDA BÖYLE ŞEYLER YOKTU
ETKİNLİĞİN AMACI	Teknolojideki hızlı gelişime dikkat çekmek, teknolojiyi en verimli, etkin ve doğru şekilde kullanmanın gerekliliğine vurgu yapmak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Drama, tartışma

SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere geçmiş dönemlerde gündelik hayatın bir parçası olan alışkanlıkların büyük değişimlere uğradığından bahsedilir. Eski alışkanlıklar ile onların yerini alan yeni dijital karşılıkları hakkında bir süre düşünceleri istenir. Alınan cevaplar tahtaya yazılır. Yeteri kadar cevap gelmediği takdirde “kartpostal-sosyal medya, radyo tiyatrosu-podcast, şehir içi otobüs jetonu veya bileti-çipli kart, ankesörlü telefon ve jeton- cep telefonu, kaset- dijital çalma listesi, günlük- blog, mektup- e-posta vb.” gibi ipuçları verilir. Konu üzerinde tartışılarak eski alışkanlıklar ile yeni alışkanlıklar karşılıklı tahtaya yazılır. Gönüllülerden başlamak üzere her ebeveynin tahtada yazılı durumlar ile ilgili jest ve mimiklerle mutlu, üzüntülü, kızgın, sevinçli, öfkeli gibi bir duyguyu ifade etmesi istenir. Çağın gereklerine uyumları için dijital ortamları kullanmaktan imtina etmenin doğru bir yöntem olmadığı, birçok avantajı bulunan teknoloji ve internetin etkili, verimli, uygun ve doğru bir şekilde nasıl kullanılabileceği üzerinde durulur. Çocukların dijital ortamlar ile ilgili süreçlerini doğru ve sağlıklı yönetme konusunda bilinç oluşturulur.
MATERYAL	Yazı tahtası, tahta kalemi, mektup, zarf, kartpostal.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	DİJİTAL EBEVEYNLER
ETKİNLİĞİN AMACI	Çocukların dijital ortamlarda güven içinde bulunmaları için bilgi iletişim araçlarını ve interneti güvenli şekilde nasıl

	kullanabileceklerini öğrenmeye ihtiyaçları olduğunu ebeveynlere kavratmak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Kukla Oyunu
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere çocuklarının dijital ortamlarda nasıl güvenli bir şekilde kalabilecekleri ve çocuklarına bu konuda nasıl rehberlik edebilecekleri sorulur. Ebeveynlerin konu ile ilgili görüşleri alındıktan sonra aşağıdaki hususlar ile ilgili açıklamalar yapılır. • Teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yanları hakkında bilgi sahibi olmak için neler yapabileceği konusunda araştırma yapma. • Çocuğun dijital dünyasına katılmak için ziyaret ettiği siteler ve oynadığı oyunlara aşina olma. • Çocuğun internet erişiminde kullandığı araçları (bilgisayar, cep telefonu, tablet, dizüstü bilgisayar vb.) yatak odalarının dışında ortak kullanım alanında bulundurma. • İnterneti ne zaman, nerede ve nasıl kullanacağına ilişkin birlikte kurallar koyarak sosyal ve sportif faaliyetlerin önemi hakkında çocuğunu bilgilendirme. • Dijital ortamlarda bulunurken kendi teknoloji kullanımınız ile çocuğa örnek olma. Yukarıdaki konularla ilgili gerekli açıklamalar yapılırken mümkün olduğunca ebeveynlerin de görüş ve deneyimleri dinlenir. Ebeveynlere parmak kukla oyunu etkinliği yapılacağı açıklanır. Bunun için kâğıt, parmak boyutlarına uygun şekilde kesilip yapıştırılmak veya origami yöntemi kullanılmak suretiyle iki adet

	parmak kukla yapılır, üzerlerine ayrı ayrı biri ebeveyn, biri de çocuk olacak şekilde yüz şekli çizilir. Gönüllü ebeveynlerden parmak kuklaları sağ ve sol ellerine takarak çocuklarıyla konuyla ilgili yaşadıkları bir deneyimi canlandırması istenir. Kukla oyunu yoluyla canlandırılan deneyimler hakkında konuşulur ve değerlendirmeler yapılır. Ek-1 Form ebeveynlere dağıtılarak evde çocuklarına parmak kukla yoluyla çocuklara teknolojiyi güvenli kullanmalarına yönelik tavsiyelerde bulunmaları istenerek etkinlik sonlandırılır.
MATERYAL	Yazı tahtası, tahta kalem, kâğıt, renkli kalem.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

EK-1**EBEVEYLERDEN ÇOCUKLARA TEKNOLOJİYİ GÜVENLİ KULLANMALARINA YÖNELİK TAVSİYELER**

1. Hoş olmayan mesajlara ve maillere yanıt vermemelisin.
2. Tanımadığın kişilerden gelen mesajları, mailleri açmamalı, linklere tıklamamalısin.
3. Tanıdığın ya da tanımadığın kişi ya da kişilerden hoş olmayan mesajlar, mailler aldığında, kişiyi engellemeli, bana veya öğretmenine söylemelisin.
4. Çevrim içiyken okuduğun veya gördüğün bir şey hoşuna gitmediyse, seni rahatsız ettiyse bana veya öğretmenine söylemelisin.
5. Kendinle ve ailenle ilgili özel/kişisel bilgileri (adres, telefon numarası, kredi kartı numarası vb.), fotoğrafları paylaşırken dikkatli olmalısın. Çünkü paylaşılan her şey sonsuza kadar orada kalmakta, paylaştığın bilgiler kolaylıkla kopyalanabilmektedir. Paylaştığın bilgilerin yalnızca görmesini istediğin kişilere açık olduğundan emin olmalısın, çünkü bunların kimler tarafından görüntülenebileceğini bilemezsin.
6. Herhangi birisi senden kendinle ilgili kişisel bilgilerini istiyorsa bana haber vermelisin.
7. Video oynatma yazılımı yüklemeni isteyen/gerektiren videoları indirmemelisin.
8. Güvenli şifreler oluşturmalı ve bunları kimseyle paylaşmamalısin.
9. İnsanlar çevrim içi olarak farklı davranıyor ya da kendilerini gizliyor olabilir. Bu nedenle tanımadığın kişilerle sanal iletişim kurmamalısin.
10. Herhangi bir içeriği indirmeden önce bana haber vermelisin.
11. Sosyal medya hesaplarını gizli tutmalı, gizlilik ayarlarını düzenli olarak kontrol etmelisin.
12. Başkalarının gizliliğine saygı göstermelisin. Başkalarına ait kişisel bilgileri ve fotoğrafları onların izni olmadan paylaşmamalısin, kişileri etiketlememelisin.
13. Sohbet odalarında tanıştığın kişilerle benden izin almadan ve kim olduklarını bilmeden buluşmamalısin.

ETKİNLİĞİN ADI	DİJİTAL DENGİ HARİTASI
ETKİNLİĞİN AMACI	Dijital bağımlılık ve bağımlılığın önlenmesi konusunda ebeveynlerin bilinçlenmesine destek olmak, ebeveynlerin dijital alışkanlıklarını gözden geçirmesini sağlayarak sağlıklı dijital kullanımı teşvik etmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Dijital denge haritası hazırlama
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynler gruplara ayrılır ve her gruba büyük bir karton verilir. Ebeveynlerden hangi dijital cihazları ve bu cihazları günde ne kadar süre kullandıklarını tahmin etmeleri istenir. Karton kâğıdın bir bölümüne "Dijital Kullanım" yazdıktan sonra gruptaki herkesin kullandığı süreleri yapışkanlı not kâğıtlarına yazmaları istenir. Diğer bölüme ise "Dengeli Yaşam" yazmaları ve dengeli bir yaşam için öneriler (kitap okuma, spor yapma, doğada vakit geçirme,...) eklemeleri istenir. Her grup, her bir aktivite için belirli bir süre ayırarak, bu süreleri kendilerince dengelemeye çalışır. Örneğin, günde 1 saat dijital kullanım için 30 dakika kitap okumak. Gruplar, haritalarını sunar ve kendi dijital denge haritaları üzerine tartışır. Diğer gruplardan öneri ve geri bildirim alır. Her ebeveyn kendi dijital denge haritalarını nasıl uygulayacaklarına dair bir plan yapmaları istenir. Etkinlik sonunda, aileler birbirlerine destek olma ve birlikte sağlıklı dijital alışkanlıklar geliştirme taahhüdünde bulunabilirler.

	Ebeveynlerden bu etkinliği evde çocuklarıyla da yapmaları istenir.
MATERYAL	Büyük bir kâğıt, renkli kalemler, yapışkanlı küçük not kâğıtları.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

AKRAN VE ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİ

SÜRE

4 Ders Saati (160 Dakika)

AMAÇ

Bu dersin amacı;

- Çocukların gelişimlerinde en önemli etkenlerden biri olan akran ilişkilerinde velinin olumlu tutum ve davranış geliştirmesini sağlamak, onların doğru arkadaşlıklar kurmasına, dostluklar geliştirmesine, sırdaş edinmesine katkı vermek.

DERS İŞLENİŞİ

- Ailem dizisinden ‘Arkadaş’ adlı 24. bölüm ve 16 numaralı ‘Çocukların Arkadaş Seçimi’ adlı kamu spotları <https://www.hemba.gov.tr/ailem> bağlantı adresinden izletilir.
- Bölüm ve kamu spotları izlendikten sonra ebeveynlerin görüşleri alınır.
- Aşağıdaki etkinlikler ile çocukların akran ve arkadaşlık ilişkilerinde ebeveynlerin sınırları ve nereye kadar müdahaleci olabileceklerinin önemi kavratılır. Çocuklarının arkadaşlık ilişkilerini geliştirmeleri için destek olmalarına katkı verilir.

ETKİNLİĞİN ADI	TEK BAŞINA OLUR MU?
ETKİNLİĞİN AMACI	Ebeveynlere çocuklarının arkadaş seçimlerinde ve sağlıklı arkadaşlık ilişkileri geliştirmelerinde destek olmak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Senaryolaştırma
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	“İssiz bir adada yaşadığınızı hayal edin. Bu adada sadece siz ve çocuğunuz yaşamaktasınız. Çocuğunuzun gelişimi şimdiki gibi olur muydu?” sorusu sorularak ebeveynlerin cevapları dinlenerek görüşleri

değerlendirilir.

Bireyin gelişimini tamamlamak için diğer insanlara da ihtiyaç duyduğu vurgulanarak ebeveynlerin çocuklarının arkadaşlık ilişkilerini güçlendirme konusunda nasıl yardımcı olabileceği sorulur.

Katılımcıların görüşleri değerlendirilir.

Aşağıdaki konu başlıklarıyla ilgili ebeveynlere açıklamalar yapılarak önerilerde bulunulur.

1. Arkadaşlık konusunda rol model olun.
2. Çocuğunuzu izleyin.
3. Çocuğunuzun arkadaşlarını eve davet etmesi konusunda özendirin.
4. Çocuğunuzun arkadaş edinebileceği çeşitli etkinliklere katılımını özendirin.
5. Çocuğunuz arkadaşına öfkелendiğinde durumu anlamaya çalışın, sorunu çözmesi konusunda ona yardımcı olun.
6. Çocuğunuzun dış görünüşü konusunda özenli olun.

Yukarıdaki konularla ilgili gerekli açıklamalar ve değerlendirmelerden sonra arkadaşlık ilişkilerini geliştirmek konulu aşağıdaki senaryolar canlandırılır.

Ebeveynlerden gönüllü üç kişi belirlenerek çocuk rolünde olmaları gerektiği belirtilir. Canlandırmada iki çocuk birbiriyle “isim, şehir, hayvan” oyunu oynamaktadır. Diğer çocuk da onlarla birlikte oynamak ister.

Ebeveynlere “Çocuklarınız arkadaşlarının oyununa katılmak istediğinde bunu nasıl yapıyorlar?” sorusu sorulur. Cevaplar dinlendikten sonra birinci senaryo belirlenen ebeveynlere oynatılır.

1.Senaryo

1.Çocuk : Bu oyunu ben de seviyorum. (Biraz bekler). Ben de oyuna

katılabilir miyim?

2.Çocuk :Tamam, sen de kâğıdını kalemini getir.

Ebeveynlerden bu canlandırma ile ilgili görüşleri alınır ve aşağıdaki değerlendirme yapılır.

“Gördüğünüz gibi çocuk ilk önce kendi duygularından, bu oyunu sevdiğinden bahsetti ve sonra arkadaşlarından kibar bir şekilde izin istedi. Arkadaşları onun isteğini kabul ettiler.”

Ebeveynlere çocuklarının oyuna alınmadıklarında nasıl tepki verdikleri sorulur, cevapları dinlenir ve devamında ikinci senaryoya geçilir.

2. Senaryo

1.Çocuk: Çok ilginç bir oyun (Biraz bekler). Ş’den şehir bulmak kolay değil. Benim aklıma gelmemişti. İkiniz de buldunuz, tebrik ederim. Ben de oynayabilir miyim?

2.Çocuk : Hayır, çok oldu biz başlayalı.

3.Çocuk : Daha önce gelmeliydin.

1.Çocuk : Peki, eğer bir kişi daha almak isterseniz, ben buralardayım.

Ebeveynlerin ikinci senaryo ile ilgili görüşleri alınır ve aşağıdaki değerlendirme yapılır.

“Evet, bu olayda da gördüğümüz gibi çocuk ilk önce arkadaşları ile iletişim kuruyor, onlarla oyun hakkında konuşuyor ve sonra oyuna katılmak için izin istiyor. Arkadaşlarının onu oyuna almaması üzerine; ağlama, küsme, vurma gibi olumsuz davranışlar yerine durumu kabullenip eğer isterlerse hazır olduğunu söylüyor.”

Üçüncü senaryoya geçilir.

3. Senaryo

1.Çocuk : Biz de evde bu oyunu oynuyoruz. Sizlerle de oynamayı isterim. Olur mu?

	2.Çocuk : Hayır, olmaz. 3.Çocuk : Biz ikimiz oynuyoruz. 1.Çocuk : Tamam. Fikriniz değişirse seslenin. Ebeveynlerin üçüncü senaryo ile ilgili görüşleri alınır ve aşağıdaki değerlendirme yapılır. “Evet, bu olayda da çocuk önce arkadaşları ile iletişime geçti, oyunu bildiğini söyledi, reddedilince yine olumsuz tepki vermedi.” Canlandırmalardan sonra aşağıdaki sorular tartışılır: Oyun oynamanın arkadaşlık ilişkilerinde önemi nedir? Ebeveynler çocuklara oyuna alınma sürecini nasıl öğretebilir?
MATERYAL	Senaryolar
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	O CÜMLE BENDE
ETKİNLİĞİN AMACI	Çocukların gelişimlerinde en önemli etkenlerden biri olan akran ilişkilerinde velinin olumlu tutum ve davranış geliştirmesi önemlidir. Çocukların mutlaka doğru arkadaşlıklar kurmasına, dostluklar geliştirmesine, sırdaş edinmesine velinin olumlu katkı vermesini sağlamak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Doğru-yanlış kartları
SÜRE	40 dakika

**ETKİNLİĞİN
UYGULANMASI**

Akran ve arkadaşlık ilişkileri ile ilgili ekte numaralandırılmış cümleler bulunmaktadır. Bu cümlelerin bir kısmında doğru, bir kısmında ise yanlış ifadelere yer verilmiştir. Her bir cümle makas yardımıyla paralel şeritler hâlinde kesilir.

Her bir ebeveyne eşit sayıda içerisinde numarası da yazan farklı cümleler dağıtılır. Rastgele bir rakam söylenir. Söylenen rakamı elinde bulunduran ebeveyn, yüksek sesle elindeki cümleyi okur ve doğru mu yanlış mı diye diğer velilere sorar. Doğru diyenler el başparmaklarını yukarı, yanlış diyenler ise aşağı doğru gösterir. Doğru cevap açıklanır ve doğru cevap veren veliler alkışlatılır. Cümleleri yanlış değerlendiren velilere ise aşağıdaki tekerlemelerden biri söylenir:

1. Kırk kantar, kırkar kırkar, kantar tartar.
2. Üç tas has hoşaf, üç tunç tas kayısı hoşafı, paşa tası ile beş has tas kayısı hoşafı.
3. Keşkekçinin keşkeklenmiş keşkek kepçesi.
4. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortadaki boş su şişesi.
5. Al şu takatukaları takatukacıya götür, takatukalat da getir.
Takatukacı takatukaları takatukalamam derse, takatukacıdan takatukaları takatukalatmadan al gel.

Ebeveynlerin konu ile ilgili görüşleri alınır, örnek olaylardan veya yaşanmışlıklardan yola çıkılarak değerlendirme yapılır. Cümleler bitene kadar etkinlik devam eder.

“Bir yandan çocuklarımızın sosyalleşmesi, farklı arkadaşlıkları deneyimlemesi hoşumuza gider. Bir yandan ise aile iklimine uymadığını düşündüğümüz arkadaşlıkları onun hayatından çıkarmak isteriz. Çocuklarımızın akran ilişkilerinde nereye kadar müdahaleci olmalıyız?” sorusu sorularak ebeveynlerin görüşleri alınır ve değerlendirme yapılır.

Ebeveynlerin evlerinde çocuklarıyla uygulamaları için aşağıdaki etkinlik önerilir. Etkinlik uygulamalı olarak öncelikle ebeveynlerle

	gerçekleştirilir. Yeşil/Kırmızı Karton Etkinliği Önceden hazırlanan “Arkadaşlık İlişkilerini Güçlendiren Düşünce ve Davranışlar” yazan yeşil kartonu ve “Arkadaşlık İlişkilerine Zarar Veren Düşünce ve Davranışlar” yazan kırmızı fon karton, panoya/duvara asılır. Ek 2 formunda yer alan kartların bulunduğu kutu hazırlanır. Ebeveynler sırayla kutunun içinden bir kart çeker ve bu kart üzerinde yazan yazıyı okur. Ardından ebeveyn okunan davranışın/düşüncenin arkadaşlık ilişkilerini güçlendirdiğini düşünüyorsa kartı yeşil kartona, arkadaşlık ilişkilerine zarar verdiğini düşünüyorsa kırmızı kartona yapıştırır. Kutunun içindeki tüm kartlar bitene kadar etkinlik sürdürülür.
MATERYAL	Ek-1 ve Ek-2 çalışma kâğıtları, makas, yapıştırıcı.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

EK-1

AKRAN VE ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİNE YÖNELİK DOĞRU/YANLIŞ İFADELERİ

Sayı	CÜMLE
1	Arkadaşlık, bizi dinleyen, bizimle oyun oynayan, birlikteyken iyi/hoş vakit geçirdiğimiz ve bize karşı nazik davranan kişilerle oluşturduğumuz güzel bir ilişkidir.
2	Çocuklar, tüm zararlı alışkanlıkları, arkadaşlıklar yoluyla edinir. Yetişkin oluncaya kadar çocukların arkadaşlık kurmalarına izin vermemeliyiz.
3	Akran şiddeti/baskısı, bir veya birkaç öğrencinin bilerek, isteyerek kendinden güçsüz bir başka öğrenciye sürekli (tekrarlayan şekilde) zarar vermesi ve onu incitmesidir.
4	Akran şiddeti/baskısına maruz kalan kişiler kendilerini mutsuz, üzgün, kaygılı ve çaresiz hissedebilirler.
5	İnsan, sosyal bir varlıktır. Yaşamını sürdürmek ve gelişmek için başka insanlara ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaçları karşılamak için arkadaşlık ilişkileri, sosyal alandaki en önemli etkileşim alanıdır.
6	İnsan, sosyal bir varlıktır. Ancak istediğinde tek başına da yaşamını mutlu, huzurlu ve başarılı bir şekilde sürdürebilir.
7	Arkadaşlık, kişiler arasında karşılıklı paylaşım, iletişim, etkileşim, eğlence gibi öğeler yanında duygusal bağları da içeren bir ilişkidir.
8	Arkadaşlık ilişkileri, yaş dönemi özelliklerine göre farklılıklar gösteren, bir gelişim alanıdır.
9	Ergenlikle birlikte arkadaşlık ilişkileri daha da önem kazanır. Aileden çok arkadaş odaklı bir yaşam önce grup arkadaşlıkları sonra yakın arkadaşlıklara dönüşür.
10	Arkadaşlık ilişkilerinin gelişiminde çocukluk dönemi yaşantıları büyük bir önem taşır. Arkadaşlık kurmak, ne kadar erken başlarsa, o denli kolay gelişen bir beceridir.

11	Arkadaşlık ilişkileri ergenlikle birlikte önem kazandığı için çocukların ergenlik dönemine kadar arkadaşlık ilişkisi kurmalarını engellememeliyiz.
12	Çocukların lise ve üniversiteye geçiş dönemlerinde girecekleri sınavlar son derece önemlidir. Bu nedenle LGS ve YKS'ye hazırlık yıllarında çocukların arkadaşları ile iletişimlerini kesmeliyiz.
13	En sağlıklı ailenin bile çocuğa veremeyeceği tek şey, arkadaşlıktır.
14	Ergenlik dönemi ile birlikte, anne-babadan duygusal bir uzaklaşma ve giderek akran gruplarıyla daha çok zaman geçirme eğilimi belirir. Her çocukta değişmekle birlikte, ortalama 12 yaşından sonra, çocukların akran ilişkileri güçlenir, ebeveynlere bağımlılıkları azalır ve grup arkadaşları, anne-babanın yerini almaya başlar.
15	Ergenlik döneminde hem aileden uzaklaşma ve bağımsızlaşma isteği hem de onların desteğine ve sevgisine ihtiyaç duyma ikilemi yaşanır.
16	Ergenlik döneminde aileden uzaklaşma ve bağımsızlaşma isteği geliştiğinden çocuklar hayatlarına aileleri olmadan devam etmek ister.
17	Çocuğun ergenlik döneminde ailenin duyguları çoğu kez ikilem içindedir. Çocuğun artık büyümesi istenir ancak ona hâlâ çocukluktaki gibi davranma eğilimi gösterilir. Bazı durumlarda çocuk aile tarafından “Sen çocuksun, anlamazsın.” diye eleştirilirken, bazen de “Sen artık büyüdün, bunları yapabilmen lazım.” şeklinde uyarılır. Çocuk ise bağımsızlık arayışında davranışları ile şunu söylemektedir “Ben sizden farklıyım, bunu göstermek istiyorum, sizin olmamı istediğiniz kişi değil, kendi istediğim kişi olmak istiyorum.
18	Anne baba olmanın başka, arkadaş olmanın başka olduğunu hatırlayın. Ebeveyn-çocuk ilişkisiyle arkadaş-arkadaş ilişkisinin kuralları farklıdır.
19	Ebeveynlerin çocuklarıyla her daim arkadaş gibi olmaları son derece önemlidir. Bu sayede arkadaşlık duygularını anne babalarıyla sağlıklı bir şekilde yaşar ve dışarıda kuracakları arkadaşlıkların getirebileceği zararlı alışkanlıklardan korunmuş olurlar.

20	Yapıcı kişiliğe sahip olanlar; arkadaşlarını motive eden, kişisel gelişimi için yardımcı olan ve arkadaşlarının gerçekten başarılı olmasını isteyen kişilerdir. Bu tarz arkadaşlar, insanın güçlü yönlerini görmesine yardımcı olur ve karşısındaki kişinin bunları en iyi nasıl kullanabileceği konusunda öğütler verirler. Zaman konusunda çok cömerttirler ve arkadaşlarını daha güzel şeyler başarması için teşvik ederler. Çocuğumun böyle bir arkadaşına sahip olmasını önemsemeliyim.
21	Destek veren kişiliğe sahip olanlar, her zaman sizin ve düşüncelerinizin arkasında olacaktır. Bu arkadaşlar, başarılarınız ve mutluluğunuz için en büyük destekçilerinizden biri olacaktır. Çocuğumun böyle bir arkadaşına sahip olmasını önemsemeliyim.
22	İş birlikçi kişiliğe sahip olanlar, sizin tutkunu olduğunuz spor, hobi, film, müzik ya da kitapları vb. paylaşan arkadaşlardır. Çocuğumun böyle bir arkadaşına sahip olmasını önemsemeliyim.
23	Vefalı olanlar, ne olursa olsun hep yanınızdadır. Bu kişilerle kopmayacak bir bağınız vardır ve hayatınızda iyi ya da kötü bir şey olduğunda ilk yanınıza çağıracağınız kişilerdir. Bu arkadaşlar her zaman size çok anlamlı hediyeler verirler ve sizin iyiliğiniz için fedakârlıkta bulunurlar. Çocuğumun böyle bir arkadaşına sahip olmasını önemsemeliyim.
24	Birleştirici kişiliğe sahip olanlar, istediğiniz şeyler için diğerleriyle bağlantı kuranlardır. Bu arkadaşlar sizi çabucak tanır ve sizi ilginizi çekecek, anlayabileceğiniz, aynı hedefleri paylaştığınız diğer insanlarla tanıştıtır. Çocuğumun böyle bir arkadaşına sahip olmasını önemsemeliyim.
25	Neşeli kişiliğe sahip olanlar, gülmeye ya da rahatlamaya ihtiyacınız olduğu zaman arayacağınız kişilerdir. Çocuğumun böyle bir arkadaşına sahip olmasını önemsemeliyim.
26	Ufuk açıcı kişiliğe sahip olanlar, sizin bakış açınızı esneten, sizi yeni fikirlerle, kültürlerle ve insanlarla tanıştıran arkadaşlardır. Vizyonunuzu genişletmenize ve hayatınızda pozitif değişiklikler yapmanıza yardım ederler. Bu arkadaşlar bilgelik

	anlayışınızı zorlayacak ve problem ne olursa olsun yepyeni çözümler bulmanızı sağlayacaktır. Çocuğumun böyle bir arkadaşına sahip olmasını önemsemeliyim.
27	Akran şiddeti/baskısı, çocukların bireysel özelliklerinden kaynaklanan tek yönlü bir problem değil, bilakis çok boyutlu bir problemdir.
28	Akran şiddeti/baskısı, aynı yaş grubunda daha güçlü konumda olan bir veya birkaç çocuk tarafından bir başka çocuğa yönelik zarar verme amacıyla yapılan tekrarlayıcı davranışlardır.
29	Akran şiddetine/baskısına maruz kalan çocuk bu olayı ailesine veya öğretmene anlatır.
30	Çocuğumun okulunda akran şiddeti/baskısı olmaz.
31	Akran şiddetini/baskısını yetişkinlere anlatmak ispiyonculuktur.
32	İsim takmak, dalga geçmek bir tür şakalaşmadır.
33	Çocuklar akran şiddetiyle/baskısıyla kendisi baş edebilir.
34	Yalnızca erkekler akran şiddeti/baskısı yapar.
35	Bazı çocuklar doğuştan daha saldırgandır.
36	Bazı çocuklar akran şiddetini/baskısını hak eder.
37	Sadece farklı özellikleri olan çocuklar akran şiddetine/baskısına uğrar.
38	Çocuğumun arkadaşları ile ailelerinin kim oldukları, beni ilgilendirmez. Çünkü o çocuğumuzun özel ve saygı duyulması gereken alanıdır.
39	Çocuğumun kimlerle arkadaşlık kuracağını ben belirlemeliyim.
40	Benim çocuğum asla yanlış bir şey yapmaz.

EK-1 AKRAN VE ARKADAŞLIK İLİŞKİLERİNE YÖNELİK DOĞRU/YANLIŞ İFADELERİ CEVAP

ANAHTARI

1-D, 2-Y, 3-D, 4-D, 5-D, 6-Y, 7-D, 8-D, 9-D, 10-D, 11-D, 12-Y, 13-D, 14-D, 15-D, 16-Y, 17-D, 18-D, 19-Y, 20-D, 21-D, 22-D, 23-D, 24-D, 25-D, 26-D, 27-D, 28-D, 29-Y, 30-Y, 31-Y, 32-Y, 33-Y, 34-Y, 35-Y, 36-Y, 37-Y, 38-Y, 39-Y, 40-Y

EK- 2 KIRMIZI/YEŞİL KARTON ETKİNLİĞİ

Arkadaşlık İlişkilerine Zarar Veren Düşünce ve Davranışlar (Kırmızı Karton)	Arkadaşlık İlişkilerini Güçlendiren Düşünce ve Davranışlar (Yeşil Karton)
Arkadaşımdan her açıdan daha güçlüyüm.	Arkadaşımla ve ben eşit haklara sahibiz.
Arkadaşımla kötü davranışları hak ediyor.	Hiç kimse kötü davranışları hak etmez.
Eğer arkadaşlarımı korkutmazsam kimse istediğimi yapmaz.	Arkadaşıma iyi davranırsam iyi arkadaşlıklar kurabilirim.
Arkadaşımla beni sevmiyor.	Başkaları ile arkadaşlık kurabilmem için kimseye zarar vermem gerekmez.
Arkadaşıma zarar verdiğimde diğerleri beni daha güçlü görür ve benimle arkadaş olmak isterler.	Arkadaşımla aramızdaki sorunları konuşarak çözebiliriz.
Arkadaşıma kötü davranırsam kimse bana kötü davranamaz.	Başkalarına zarar vermek şaka yapmak değildir.
Arkadaşıma isim takarken/vururken sadece şaka yapıyordum.	İhtiyacım olduğunda arkadaşarımdan yardım isteyebilirim.
Her zaman ben haklıyım.	Bazı durumlarda ben haklıyken, bazı durumlarda da arkadaşarımla haklı olabilir.
Her zaman benim dediğim doğru.	Arkadaşlarına yardım etmek
Arkadaşlarına lakap/isim takmak	Problemleri konuşarak çözmek
Arkadaşlarına fiziksel zarar vermek (itmek, vurmak, tekmelemek)	Arkadaşlarının duygularını anlamak
Arkadaşlarını oyuna almamak, dışlamak	Birlikte oyun oynamak/dışlamamak

Arkadaşları ile dalga geçmek	Arkadaşlarını dinlemek
Arkadaşları hakkında doğruluğundan emin olmadığı sözler söylemek	Arkadaşlarına sevgi göstermek

ETKİNLİĞİN ADI	HAKLAR VE FIRSATLAR ATÖLYESİ
ETKİNLİĞİN AMACI	Özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların korunması ve haklarının güvence altına alınması konusunda ebeveynlerde farkındalık oluşturmak, ebeveynlerin özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların haklarını öğrenmeleri ve bu çocuklara yönelik destekleyici yaklaşımlar geliştirmelerini sağlamak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Atölye Çalışması
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların hakları hakkında kısa bir bilgilendirme yapılarak özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların sahip olduğu hakları anlatan bilgi kartları hazırlanır. Bu haklar arasında eğitim hakkı, sağlık hizmetlerine erişim hakkı, sosyal katılım gibi maddeler yer almalıdır. Ebeveynler gruplara ayrılır ve her gruba bir büyük karton kâğıt ile renkli kalemler dağıtılır. Gruplar, dağıtılan bilgi kartlarından yola çıkarak çocuklarının haklarını tartışır ve bu hakların önemini belirtir. Her grup, kendi görüşlerini yapışkanlı küçük not kâğıtlarına yazarak karton kâğıdın üzerine yapıştırır. Grumlardan özel gereksinimi olan çocuklara nasıl daha iyi destek olabileceklerine dair stratejiler belirlemesi istenir. Örneğin, eğitim ortamlarında yapılması gereken düzenlemeler veya sosyal katılım fırsatları gibi. Her grubun kendi tartışmalarını ve geliştirdikleri stratejileri diğer gruplara sunması sağlanır. Diğer grumlardan geri bildirim alarak fikir alışverişinde bulunulmasına imkân verilir.

	Etkinlik sonunda ebeveynlerden, özel gereksinimlere sahip çocukları desteklemek için ne tür adımlar atacaklarına dair eylem planı oluşturmaları ve evde aileleriyle paylaşmaları istenir.
MATERYAL	Büyük kâğıt, renkli kalemler, yapışkanlı küçük not kâğıtlar, bilgi kartları.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

SOSYAL ETKİNLİKLERE KATILIMIN VE ÇEVRE BİLİNCİNİN AİLE VE ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

SÜRE

4 Ders Saati (160 Dakika)

AMAÇ

Çocukların millî, manevî, ahlaki, insanî ve kültürel değerleri kazanmasına yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif etkinlikler ile toplum hizmeti çalışmalarına etkin katılımlarının ebeveynlerince desteklenmesini sağlamak,

Çocuklarda çevre bilincinin geliştirilmesi için ebeveynlerin desteğinin önemli olduğunu vurgulamak,

Aile ile birlikte geçirilen nitelikli zamanın, oyun ve etkinliklerin çocukları her açıdan güçlendirdiği konusunda ailenin bilinç düzeyini artırmak ve desteklemektir.

DERS İŞLENİŞİ

Ailem dizisinden ‘Çevreye Duyarlı Olmak’ adlı 22. bölüm ile 13 numaralı ‘sosyal Etkinliklere Zaman ayırma’ ve 17 numaralı ‘Çocukların Yeteneklerini Keşfetmelerini Sağlama’ adlı kamu spotları izletilir.

Dizi ve kamu spotu bitiminde ebeveynlerin görüşleri alınır. Çocuklara çevreye duyarlı olmanın ve çocukların yalnızca akademik başarılarının değil sosyal etkinliklerde de başarılarının değerli olduğundan söz edilir.

Aşağıdaki etkinlikler ile sosyal etkinliklere etkin katılım sağlayan ve çevreye duyarlı yetişen çocukların geleceğimizin teminatı olduğu ve çocukların ebeveynleriyle nitelikli zaman geçirmesinin önemi kavratılır.

ETKİNLİĞİN ADI	SOSYAL ETKİNLİKLER
ETKİNLİĞİN AMACI	Çocukların millî, manevî, ahlaki, insanî ve kültürel değerleri kazanmasına yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif etkinlikler ile toplum hizmeti çalışmalarına etkin katılımlarının önemli olduğunu vurgulamak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Eşleştirme
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Ebeveynlere öğrencilik yıllarında unutamadıkları arkadaşları veya aileleriyle birlikte gerçekleştirdikleri etkinlikleri (piknik, sinema, tiyatro, sergi, müze; herhangi bir spor müsabakası veya ağaç dikme etkinliğine katılma, huzurevi ziyareti vb. faaliyetler) kısaca anlatmaları istenir. Mümkün olduğu kadar her velinin konuyla ilgili konuşması sağlanır ve ebeveynin ismi ile birlikte anlatılan etkinlikler tahtaya not alınır. Ebeveynlere çocuklarının gerek okulda arkadaşlarıyla gerekse kendilerinin gözetiminde hangi sanatsal, sportif, kültürel etkinliklerde yer aldığı sorulur. Alınan cevaplar tahtada velinin gerçekleştirdiği etkinliklerin yanına eklenir. Ebeveynlere kendisinin ve çocuğunun gerçekleştirdiği etkinlikler hakkında kısa bir süre düşünmesine fırsat verildikten sonra konuyla ilgili değerlendirme yapmaları istenir. Çocukların ve gençlerin bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal iyi olma durumunu ve sosyal yönlerini geliştirecek; doğal ortamda, evde aileleriyle, okulda arkadaşlarıyla uyum içerisinde vakitlerini daha iyi

	değerlendirebilmelerine imkân sağlayacak etkinlikleri gerçekleştirmesinin önemli olduğu vurgulanır. Ebeveynlere çocuklarıyla yapabilecekleri Ek-1 40 Oyun/Etkinlik dokümanı dağıtılır. Dokümanda yer alan etkinliklerden hangisini/hangilerini daha önce çocuklarıyla birlikte gerçekleştirdikleri sorulur. Gerçekleştirilen etkinliklere olumlu işaret, gerçekleştirilmeyen etkinliklere ise olumsuz işaret koymaları istenir. Dokümanda yer alan ve daha önce çocuklarıyla hiç gerçekleştirmedikleri ancak gerçekleştirebilecekleri etkinliklerin hangileri olabileceğine ailece karar vermeleri ve bir plan yapmaları için dokümanı evlerine götürmeleri istenir. Evde ailece yapılan etkinlik planlamasının bir sonraki derste getirilmesi istenir. Planlanan oyun veya etkinliklerin ne zaman ve kimlerle birlikte yapılacağından ibaret olduğu söylenir.
MATERYAL	Tahta kalem, 40 oyun/etkinlik listesi
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	İNSAN VE TABİAT
ETKİNLİĞİN AMACI	Tabiat sevgisi oluşturmak, insan ve tabiat ilişkilerini güçlendirmek
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Hikâye Anlatma

SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Cengiz Aytmatov'un Beyaz Gemi adlı eserinden alınan aşağıdaki bölüm okunur. Okunan bölümde verilmek istenen mesaj hakkında konuşulur. Etkinliğin evde de yapılması istenir. Ebeveynlerden; Çocuklarından hikâyede anlatılanları hayal etmeleri, Çocuklarıyla doğa gezisi yapmaları, çocuklardan tabiatı gözlemlemeleri, Çocuklarıyla birlikte müsait olan mekânlarda ağaç veya çiçek dikmeleri istenir. <i>“Bilirim, dışarı çok, çok karanlık, çok, çok soğuk olur. Rüzgâr acı acı eser. Böyle gecelerde, en büyük dağlar bile, evet onlar bile, birbirine sığırırlar. Evlerimizin tam yakınına, pencerelerimizin ışığına sokulurlar. Ben bundan hem korku duyarım, hem de sevinirim. Eğer bir dev olsaydım, dev kürkümü giyer, dışarı çıkar, yüzümü onlara dönüp dev sesimle seslenirdim: “Sakin korkmayın ey dağlar, ben buradayım! Ne fırtınadan, ne karanlıktan, ne de kardan korkarım ben! Siz de korkmayın. Olduğunuz yerde durun, birbirinize girmeyin.” Bundan sonra dev adımlarımla karların üzerinden yürür giderdim. Bir adımda çayı geçer, hop! Ormana daldım. Çünkü geceleri ormandaki ağaçlar da çok korkarlar. Kimi kimseleri yoktur. Ormanda gezer, korkmasınlar diye her birini okşardım. Yazın tekrar yeşermeyen ağaçlar, kesinlikle kışın korkudan donup kalanlardır. Ölen ağaçları kesip odun yapar, ısınmak için yakarız.”</i> <i>Cengiz Aytmatov, Beyaz Gemi, Ötüken Yayınları, 1991, İstanbul, s. 46</i>
MATERYAL	Basılı veya dijital orman veya ağaç görselleri
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

ETKİNLİĞİN ADI	ÇOCUK VE DÜRBÜN
-----------------------	------------------------

ETKİNLİĞİN AMACI	Tabiat sevgisi oluşturmak, insanın insan ile ve tabiat ile ilişkilerini güçlendirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Hikâye Anlatma
SÜRE	40 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Cengiz Aytmatov'un Beyaz Gemi adlı eserinden alınan aşağıdaki bölüm okunur. Çocuğun dedesi ile ilişkisi, kayalara isim takması, tabiat tasvirleri, dedesinin kendisi için göl yapmasının çocuk üzerindeki etkisi, balıklar gibi yüzme isteği, ninesinin tutum ve davranışları hakkında yorumlar yapılır. Tabiat ile iç içe yaşamamanın ve tabiatı izlemenin insana kazandırdıkları hakkında konuşulur. Günümüzde yaşanan küresel ısınma, çevre kirlilikleri ve felaketleri üzerinde durulup, bu durumları koruyucu ve önleyici, tedbirlerden söz edilir. Etkinliğin evde de yapılması istenir. Ebeveynlerden çocuklarına aşağıdaki soruları sormaları istenir. Dedesinin torununa yaklaşımı hakkında ne düşünüyorsun? Ninesinin Mümin Dede'ye ve torununa yaklaşımı hakkında ne düşünüyorsun? Dürbünle doğada bir gözlem yapmak istesen neyi gözlemlemek isterdin? Nereye gitmek isterdin? Hikâyede adı geçen doğal unsurlar nelerdir? Çevremizde bu unsurlardan hangileri var? Bu unsurları korumak ve zenginleştirmek neden önemli?

Sen de hikâyedeki çocuğun yaşadıkları deneyimlere benzer bir deneyim yaşadın mı? Böyle bir deneyim yaşamak ister misin? Neden?

“Karavul dağının tepesinden, dört yönde ta ufuklara kadar uzanan engin bir manzara görünüyordu. Yüzükoyun yere yatan çocuk, dürbünü gözlerine ayarlamaya başladı. Çok uzakları gösteren güzel bir sahra dürbünü idi bu. Onu dedesine, uzun yıllar ormanda görev yaptığı için armağan olarak vermişlerdi. Ama bizim ihtiyar ‘Gözlerimin nesi var?’ diye onu yanında taşımak istememiş, torununa vermişti. Çocuğun en sevdiği oyuncaktı bu.

Dürbünün yuvarlak, küçük penceresinde, önce her şey oynaştı, birbirine karıştı, sonra her şey yerli yerine oturdu ve netleşti. Bunu yapmak çok hoşuna gidiyordu çocuğun. Görüntü netleşince ayarı bozmamak için bir süre soluğunu tutup seyretti. Sonra başka yere çevirdi dürbünü. Her şey yeniden birbirine karıştı ve çocuk bir daha ayarladı dürbünü.

Her yeri, her şeyi görüyordu buradan. Üzerlerine ancak göğün çıkabildiği yüksek dağların karlı dorukları bile görünüyordu. Bunlar, dünyayı kaplayan yüksek dağların ardında ve onlardan daha yüksekteydiler. Onlardan daha alçak olan dağların tepeleri çam ormanlarıyla kaplıydı. Eteklerdeki gür orman ise geniş yapraklı ağaçlardan oluşuyordu. Sonra Kungey dağlarının güneşe dönük yamaçlarını görürdü. Ottan başka bir şey bitmiyordu bu yamaçlarda. Daha aşağıda, göl tarafında daha alçak kaya tepeler vardı. Göle doğru uzanan vadi kayalıktı. Yeryüzünün ta öbür ucunda, görülebilen yerin en uzağında, kumlu sahilin ötesinde. Işık-Göl idi bu. Yer ve gök orada birleşiyordu. Ondan ötede hiçbir şey yoktu. Göl, pırıl pırıl

parlıyordu, Kımiltısız ve ıssızdı. Yalnız sahilde, dalgaların ak köpükleri güçlkle fark ediliyordu. Göle sırtını döndü, dürbünü bir kenara koydu ve bu defa çıplak gözle yamacın aşağılarını seyre daldı. Dağın hemen dibinde, gümüş dere vadi boyunca güröl güröl akıyordu. Onun yanında ve onun gibi kıvrıla kıvrıla bir yol uzanıyordu, bir dağın arkasında çayla birlikte bu yol da kayboluyordu. Karşı kıyı dik ve ormanlıktı. San-Taş ormanları hemen oradan başlıyor ve dağların karlı tepelerine kadar uzanıyordu. En yüksek yerlere kadar çıkan ağaçlar çam ağaçlarıydı. Karların ve kayaların arasında yükselen uçları küçük kara fırçalar gibi duruyordu tepelerin doruğunda.

Çocuk, bölgenin tek yerleşim yerindeki evlere, kulübelere ve ahırlara alaylı alaylı baktı. Yukarıdan bakınca ne kadar küçük, ne kadar da eften püften görünüyordardı! Çayın daha aşağı kıyısında dost kayalarını gördü: Deve'yi, Kurt'u Eyer'i, Tank'ı, hepsini. Onları ilk defa buradan, Karavul dağının başından; dürbünle seyretmişti ve bu adları da o zaman vermişti.

Afacan afacan gülümseyerek kalktı ve yerden bir taş alıp evlere doğru attı. Ama taş oraya ulaşmadı, biraz aşağıya, yamacın üzerine düştü. Sonra yine olduğu yerde oturdu ve dürbünü yine dayadı gözlerine. Bu defa önce tersinden baktı. Evler birden uzaklara kaçıp küçücük, oyuncak kutular gibi göründü. Koca kayalar birer çakıl taşı oldular. Dedesinin yaptığı havuz gülünç derecede küçüldü: orada ancak serçeler yüzebilirdi. Çocuk gülerek başını salladı. Dürbünü düz tutup ayarladı, görüntüyü büyüttü. Sevgili kayaları da büyütüp devleştiler ve sanki gelip dürbünün camına dayandılar. Deve, Eyer, Kurt, Tank çok heybetli idiler şimdi. Üzerlerindeki çatlaklar, çukurlar ve kızıla çalan yosunlar da oldukları gibi görünüyordardı. Gerçekten de adlarına

uygundular. Çocuğun onlara benzettiği şeylerin aynısı idiler işte! 'Bakın; bakın şu kurda! Tank da tam tank ha' diye mırıldandı.

Dedesinin yaptığı gölcük kayaların ardında, sığlıkta idi ve dürbünle çok güzel görünüyordu. Çay yukarıdan hızla iniyor, dibine kaypak taşlar döşenmiş gölcükte hızını kesip durgunlaşıyor, sonra, kayaları atlayıp köpürerek, daha aşağıdakine hızlanıyordu. Sığlıkta suyun derinliği ancak diz boyu idi ama akıntı hızlı olduğu için onun gibi küçük, zayıf bir çocuğu alıp götürebilirdi. Onun için o, eskiden suya girince, akıntıya kapılmamak için hemen kıyıda bitmiş söğüdün eğilip suya giren dallarına tutunurdu. Ama yüzmek mi denirdi buna? Kaziğa bağlanmış ya da ayağı köstekli atın koşması gibi bir şeydi bu. Üstelik bir sürü de azar işitirdi. Ninesi dedesine: 'Su aparıp götürse dönüp bakmam bile, baksın başının çaresine, parmağımı bile kımıldatmam onu kurtarmak için! Sanki bana çok lazımdı! Anası babası bırakıp gittiler. Benim derdim bana yeter zaten, sabrım gücüm kalmadı artık! diyordu.

Doğru söze ne denir? Nine haklıydı çünkü. Ama yine de acıyorlardı çocuğa. Hemen kapılarının önünden akan suya girmesin de ne yapsın! Ninesinin çıkışlarına aldırmadan her gün giriyordu çaya. Bunun üzerine dedesi çocuğun korkmadan yüzebileceği bir gölcük yapmaya karar vermişti. İhtiyar Mümin, akıntının deviremeyeceği, alıp götüremeyeceği iri taşları seçmiş, onları karnına dayayarak iki eliyle oraya güçlükle taşıymıştı. Sonra da suyun içinde ayakta durarak taşları örmüştü. Suyun kolayca girebileceği, sonra öbür taraftan yine kolayca çıkabileceği delikleri de çok iyi hesaplamıştı. Pantolonunun sırtlık olarak vücuduna yapışması, sıksa gövdesi ve köse sakalıyla pek gülünç görünen ihtiyar, bir gün sabahtan akşama

	<i>kadar uğraşmıştı bu gölcüğü yapmak için. Akşam eve döndüğü zaman yorgunluktan kımıldayacak hâli kalmamıştı. Üşütmüş, öksürüyor, belini doğrultamıyordu. Nine onun bu hâlini görünce küplere bindi, söylenmedik laf bırakmadı: Haydi küçüğü ahmağın teki, çocuk olduğu için akli da ermiyor, ya bu koca ahmağa ne demeli! Elden ayaktan düşecek kadar çırpınmasına gerek neydi! Yedirdiğin içirdiğin yetmiyor mu? Bak sana söylüyorum, bunun sonu hiç de iyi olmayacak bilesin!</i> <i>Doğrusu, çayın düz ve sığ yerindeki bu gölcük çok güzel olmuştu. Artık çocuk korkmadan yüzebilirdi. Söğüt dallarına tutunarak kıyıya iniyor, kendini suya atıyordu. Gözlerini hiç kapamıyordu yüzerken. Balıklar da gözleri açık yüzerdi çünkü. Onlara imreniyor, bir balık olup akıntı boyunca ta uzaklara kadar yüzmeyi hayal ediyordu.”</i> <i>Cengiz Aytmatov, Beyaz Gemi, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1991, s. 28-32</i>
MATERYAL	Basılı veya dijital orman, göl, çay, dere görselleri
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?

EK-1 40 OYUN/ETKİNLİK

1. Birlikte evde deney yapın.
2. Birlikte evde kitap okuyun.
3. Birlikte film izleyin, eleştiri yapın, senaryo üretin.
4. Halk oyunları gibi faaliyetlere birlikte katılın.
5. Ailecek kutu oyunları oynayın.
6. Birlikte yürüyüşe çıkın ya da bisiklet sürün.
7. Resim yapın, birlikte yazılar yazın, hikâyeler üretin.
8. Kelime oyunu oynayın.
9. Birlikte mutfağa girin ve pasta, börek vb. yapın.
10. Girişimcilik oyunları oynayın. Bir iş fikri hayal edip o iş fikrini geliştirin.
11. Bir yabancı dili birlikte öğrenin.
12. Birlikte kitapçıları gezin.
13. Birlikte dijital oyunlar oynayın.
14. Birlikte müzelere gidin; sergileri, fuarları gezin. Konsere gidin.
15. Çiçek, fidan diki. Saksıda ya da bahçede bir sebze yetiştirin.
16. Bir projeye başlayın, küçük bir proje de olabilir ama bir proje ekibi olarak kolları sıvayın.
17. Birlikte çocuğunuzun yaşına uygun ilkyardım kursuna gidin.
18. Şehit ailelerini, hayırseverleri ziyaret edin.
19. Birlikte aile büyüklerini ziyaret edin.
20. Birlikte güneşin batışını ya da doğuşunu izleyin.
21. Birlikte ev temizleyin, araba yıkayın.
22. Alışveriş yapın, alışveriş listesini birlikte hazırlayın.
23. Birlikte pazara gidin. Taze meyve ve sebzeleri seçin.

24. Birlikte dijital resim panolarınızı oluşturun.
25. Tiyatroya ve sinemaya gidin.
26. Geleneksel oyunlar oynayın.
27. Birlikte sergi, fuar ve festival etkinliklerine katılın.
28. Birlikte fotoğraf çekin.
29. Kozalak toplayın ve kozalakları birlikte boyayın.
30. Birlikte bir fabrikaya gidin. Bir ürünün üretim sürecini izleyin.
31. Birlikte maketler yapın, atık malzemelerden proje fikirlerini hayat geçirin.
32. Yapboz yapın; sudoku, kendoku vb. bulmacaları birlikte çözün.
33. Birlikte zekâ oyunları oynayın.
34. Dürbün kullanarak doğayı gözlemleyin.
35. Birlikte salıncağa binin ve sallanın.
36. Lunaparka veya bir çocuk parkına gidip birlikte eğlenin.
37. Birlikte fotoğraf albümlerine bakın ve aile hakkında sohbet edin.
38. Merak ettiğiniz konularla ilgili internette birlikte araştırma yapın ve yeni bilgiler edinin.
Örneğin asansörü kimin icat ettiğini araştırın.
39. Basketbol, futbol, voleybol, yüzme, tenis vb. pek çok spor aktivitesini birlikte yapın.
40. Sevgiyle birbirinize sarılın ve öylesine sohbet edin.

GELİŞİM RAPORU AİLE DESTEĞİ

SÜRE

2 Ders Saati (80 dakika)

AMAÇ

Bu dersin amacı,

- Öğrencilere verilen gelişim raporunu değerlendirme sürecinde ebeveynlerin çocuğuna nasıl destek olabileceği konusunda bilinçlenmesini sağlamak.
- Öğrencilere verilen gelişim raporunu değerlendirirken ebeveynlerin çocuğuyla olumlu iletişim kurarak onun akademik ve duygusal gelişimine destek olması gerektiğinin farkına varmasını sağlamak.

DERS İŞLENİŞİ

- Ailem dizisinden 'Eğitim Basamakları' adlı 15. bölüm ve 11 numaralı 'Çocukları Kıyaslamayın' adlı kamu spotu <https://www.hemba.gov.tr/ailem> bağlantı adresinden izletilir.
- Katılımcılara gelişim raporu ile ilgili bilgi verilir.
- Etkinlikler ile ebeveynlerin gelişim raporuyla ilgili nasıl bir tutum geliştirmeleri gerektiği kavratılır.

ETKİNLİĞİN ADI	"GELİŞİM RAPORU GELDİ, ŞİMDİ NE OLACAK?"
ETKİNLİĞİN AMACI	Gelişim raporunu değerlendirme sürecinde çocuğuna nasıl destek olabileceği konusunda velileri bilinçlendirmek.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Beyin fırtınası, grup çalışması, rol yapma, soru-cevap
SÜRE	30 dakika

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Katılımcılara; - Okul öncesi ve ilkokulda sınavla değerlendirmenin yapılmadığı, ortaokul ve lisede ise sınav, proje vb. yapılarak notla değerlendirmenin devam ettiği, - Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programlarının beceri temelli olması nedeniyle öğrencinin süreç içinde ilerlemesinin de takip edilebilmesi için gelişim raporunun hazırlanmasının uygun olacağına karar verildiği, - Gelişim raporlarının kesinlikle öğrencinin başarı notu gibi değerlendirilmemesi gerektiği belirtilir. Ayrıca çocuğun sosyal, duygusal ve bireysel gelişiminin en az akademik gelişimi kadar önemli olduğu vurgulanır. Gelişim raporu ve Veli Bilgilendirme Sisteminde yer alan bilgilerin öğrencinin akademik, sosyal ve duygusal açıdan ilerlemesine katkı sağlayacak şekilde hazırlandığı, özellikle öğrenme kayıplarının takibi açısından önemli olduğu vurgulanır. Katılımcılara “Çocuğunuz gelişim raporunu getirdiğinde ilk ne söylüyorsunuz?” sorusu sorulur ve gönüllü katılımcılardan başlanarak örnek olarak birkaç cevabın paylaşılması sağlanır. Ardından ailede çocuğun gelişim raporu değerlendirilirken aşağıdaki hususlara dikkat etmek gerektiği açıklanır. - Eleştirmek yerine rehberlik etmek. - Kıyaslama yerine bireysel gelişimi temel almak. “Sen tembelsin.” değil, “Bu alanda zorlandığını fark ettim.” gibi ifadeler kullanmak. Katılımcılar ikili gruplara ayrılır. Gelişim raporu beklenenden farklı olan bir çocuğa bir katılımcının destekleyici, bir katılımcının ise geleneksel yaklaşım sergileyeceği söylenir. Gönüllü gruplardan başlanarak rol oynamaları istenir. Sonra birlikte değerlendirme yapılır. Katılımcılara “Bugün buradan ne alıp götürüyorsunuz?” sorusu sorularak öğrenilen veya farkındalık oluşturulan hususların gözden geçirilmesi sağlanır. “Çocuğunuzun gelişimi sadece sayılarla anlatılamaz. İlgi, sabır ve destek de gelişimin temel taşlarıdır.” açıklaması yapılarak ders sonlandırılır.
MATERYAL	Yazı tahtası, tahta kalem, görsel materyal

DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?
---------------	--

ETKİNLİĞİN ADI	GELİŞİM RAPORU AİLE DESTEĞİ
ETKİNLİĞİN AMACI	Çocukların gelişim raporları değerlendirilirken olumlu iletişim kurulmasını sağlamak; akademik ve duygusal gelişimlerine destek olunması konusunda farkındalık oluşturmak.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	Beyin fırtınası, grup çalışması, rol yapma, soru-cevap
SÜRE	30 dakika
ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	Katılımcılara, çocuklarının gelişim raporlarını aldıklarında hissettikleri duygular ve ilk tepkileri hakkında sorular yöneltilir. Alınan cevaplar tahtaya yazılır ve genel bir değerlendirme yapılır. Gelişim raporlarının çocukların sadece akademik başarılarını değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerini de yansıttığı vurgulanır. “Gelişim raporları çocukların hangi yönlerini gösterir?” sorusu üzerine beyin fırtınası yapılır. Katılımcılar, küçük gruplara ayrılır ve her gruba aşağıdaki senaryolardan biri verilir: • Çocuğun beklenenden düşük notlar aldığı bir durum. • Çocuğun beklenenden yüksek notlar aldığı bir durum. • Çocuğun notlarında dalgalanmalar olduğu bir durum. Her grup, verilen senaryoya uygun olarak ebeveynin nasıl bir yaklaşım sergilemesi gerektiğini tartışır ve sunar.

	Gönüllü katılımcılar, belirlenen senaryoları canlandırarak olumlu ve olumsuz ebeveyn tepkilerini gösterir. Diğer katılımcılar, gözlemlerini ve önerilerini paylaşır. Katılımcılara, etkinlikten edindikleri bilgileri ve bu bilgileri kendi çocuklarıyla nasıl uygulayabileceklerini düşünmeleri için zaman verilir. Soru-cevap bölümü ile etkinlik sonlandırılır.
MATERYAL	Tahta, kalem, karton kâğıt.
DEĞERLENDİRME	Etkinlik veliler tarafından uygulandı mı? Etkinlik amacına ulaştı mı? Etkinliğin uygulanması sırasında sorun yaşandı mı?